TRST, sreda
28. novembra 1956
Leto XII. - Št. 270

PRIMORSKI DNEVNIK

Cena 25 lir
Poštnina plačana v gotovini
Tel. 94-638, 93-808, 37-338

UREDNISTVO: UL. MONTECCHI št. 6, II. nad. — TELEFON 93-808 IN 94-638 — Poštni predal 559 — UPRAVA: UL. SV. FRANCISKA št. 20 — Tel. št. 37-338 — Podruž. GORICA: Ul. S. Pellico 1-II., Tel. 33-82 — OGLASI: od 8.-12.30 in od 15.-18. - Telefon 37-338 — CENE OGLASOV: Za vsak mm višine v širini 1 stolpca: trgovski 80, finančno-upravni 120, osmrtnice 90 lir - Za FLRJ za vsak mm širine 1 stolpca za vse vrste oglasov po 60 din.
MALI OGLASI: 20 lir beseda. - NAROCNINA: mesečna 480, vnaprej; četrtletna 1300, polletna 2500, celoletna 4900 lir. - FLRJ: Izvod 10, mesečno 210 din. Poštni tekoči račun Založništvo tržaškega tiska Trst 11-5374 — ZA FLRJ: Agencija demokratičnega inozemskega tiska, Državna založba Slovenije, Ljubljana, Stritarjeva 3-I., tel. 21-928, tekoči račun pri Komunalni banki v Ljubljani 60 - KB - 1 - Z - 375 - Izdaja Založništvo tržaškega tiska D. ZOZ - Trst

Egipt zahteva sankcije proti napadalcem če v najkrajšem času ne umaknejo svojih čet

Vesti o novem izkrcavanju francoskega vojaškega materiala v Port Saidu - Favzi o varnostnih silah in o čiščenju prekopa - Pineau z grenkobo kritizira ZDA in obžaluje, da napadalcem ni uspelo zasesti vsega prekopa in vreči Naserja

NEW YORK, 27. — V glavni skupščini OZN, ki se je ponovno sestala včeraj, se je nadaljevala debata o Srednjem vzhodu, na kateri so posamezni delegati obrazložili svoje stališče v zvezi z glasovanjem zadnje resolucije, ki ponovno poziva napadalce, naj zapustijo Egipt.

Na današnji jutranji seji sta govorila egiptovski in indijski predstavnik. Egiptovski zunanji minister Favzi je izjavil, da si bo njegova vlada prevzela nalogo očistiti Sueški prekop ob podpori OZN, toda ne pred odhodom angleških, francoskih in izraelskih sil z egiptovskega ozemlja. Poudaril je nato, da bodo varnostne sile OZN lahko ostale na egiptovskem ozemlju samo do tedaj, dokler bo egiptovska vlada to dovolila, ker so te sile v Egiptu izključno v zvezi z angleško-francosko-izraelskim napadom in da izpolnijo naloge, ki neposredno izhajajo iz tega napada. Poudaril je tudi, da varnostne sile niso v Egiptu kot okupacijske sile in tudi ne kot sile, ki naj bi nadomestile napadalce, in prav tako ne, da bi čistile prekop, ali pa da bi reševale vprašanja, ki so povezana s Sueškim prekopom, s Palestino ali z drugimi dogodki. Te sile prav tako niso v Egiptu, da bi kršile egiptovsko suverenost, pač pa da konkretizirajo sklep OZN, da se napravi konec napadu, ki je bil izvršen proti Egiptu in da odidejo invazijske čete.

Favzi je v svojem govoru poudaril, da bo morala glavna skupščina sporazumno z Varnostnim svetom uvesti sankcije proti Veliki Britaniji, Franciji in Izraelu, če ne bodo umaknile svojih čet iz Egipta v kratkem času.

Dodal je, da se napadalne države, namesto da bi se umaknile z egiptovskega ozemlja, pripravljajo na okrepitev svojih položajev. Navedel je tiskovna poročila, ki pravijo, da so Francozi izkrcali v Port Saidu veliko število novih tankov.

Favzi je v zvezi s sankcijami zahteval, naj se proti napadalcem uvedejo gospodarski, vojaški in diplomatski ukrepi in naj se po potrebi napadalci tudi izključijo iz OZN, kakor to predvideva listina.

Favzi je dalje obtožil napadalne čete, da so izvršile v Port Saidu in Gazi številna grozodejstva in da s temi nadaljujejo, ter je zahteval preiskavo, kaznovanje krivcev in odškodnino.

Indijski minister Krišna Menon je predlagal skupščini, naj pozove Hammarskjoelda, da stopi v stik s francosko vlado, da dobi pojasnila o vesteh glede okrepitve francoskih položajev v Port Saidu. Pripomnil je, da s tem ne misli nikogar obtoževati in tudi ne sprejeti omenjene vesti za resnične.

Po Favzijevem govoru in Menonovem predlogu je skupščina začela splošno debato in tedaj je južnoafriški zunanji minister sporočil, da bo njegova delegacija prenehala sleherno politično sodelovanje v skupščini zaradi «stalnega vmešavanja Združenih narodov v notranje zadeve Južne Afrike». To pa ne pomeni umik iz OZN. Kakor je znano, Južna Afrika tudi lansko leto ni sodelovala v glavni skupščini, ko je ta sklenila razpravljati o plemenskem razlikovanju v Južni Afriki.

Pred zaključkom seje je predsednik sporočil, da bo Hammarskjoeld ugodil zahtevi Krišne Menona in se informiral pri francoski vladi o resničnosti vesti o novih francoskih izkrcevanjih v Port Saidu. Splošna debata se je nadaljevala ob 15. uri po krajevnem času.

Na včerajšnji jutranji seji je govorilo 22 delegatov. Libanonski delegat Risk je obtožil tri napadalne drzave, da skušajo še dalje ostati v Egiptu. Poudaril je, da je umik tujih čet iz Egipta glavni pogoj za začetek čiščenja prekopa in je dodal, da «bi bilo mnogo razpoložljivega petroleja za Zahodno Evropo, če bi se Kitchenerji in Napoleoni dvajsetega stoletja odpovedali svojemu napadu na Egipt in Alžir».

Libanonski delegat je predlagal, naj OZN pomaga prizadetemu prebivalstvu Port Saida, kakor je pomagala madžarskim beguncem.

Kanadski delegat je zagovarjal stališče napadalcev in je dejal, da znaša škoda, ki so jo vse prizadete države utrpele zaradi prekinjene plovbe po prekopu, 250 milijonov dolarjev mesečno.

Na popoldanski seji pa je sovjetski delegat Kuznjecov izjavil, da nasprotuje temu, da bi OZN finansirala stroške za mednarodne varnostne sile in za čiščenje prekopa, ker bi morale te stroške nositi Anglija, Francija in Izrael, ker je njih napad vzrok bodisi ustanovitve varnostnih sil kakor tudi prekinitve plovbe po prekopu.

Tudi delegata Mehike in San Salvadorja sta se uprla finančnim prispevkom za čiščenje prekopa.

V imenu Indije je Krišna Menon poudaril, da mednarodne varnostne sile ne bi smele kršiti egiptovske suverenosti in ne bi smele biti okupacijska sila. Pripomnil pa je, da njegova vlada ne želi zakasniti začetka čiščenja prekopa in ne zavzema nepopustljivo stališče o tem, kdo naj nosi zadevne stroške.

Hammarskjoeldov predlog o finansiranju varnostnih sil, ki tajnika pooblašča, da ustanovi začetni fond 10 milijonov dolarjev, je bil sprejet z 52 glasovi proti 9 in 13 vzdržanimi. Proti so glasovale SZ, Albanija, Bolgarija, Bela Rusija, CSR, Madžarska, Poljska, Romunija in Ukrajina. Vzdržale so se Kambodža, Kostarika, Kuba, Ekvador, San Salvador, Guatemala, Mehika, Nikaragua, Paragvaj, Južna Afrika, Turčija in Izrael.

PARIZ, 27. — Francoski zunanji minister Pineau je nocoj govoril v republiškem svetu in je dejal, da je «danes bolj ko kdaj koli potrebno napraviti Evropo, da se zajezi sovjetska nevarnost in ameriška indiferentnost».

Pineau je kritiziral stališče ZDA do egiptovske vlade in je izrekel dvom o nepristranosti OZN. Med drugim je izjavil, da Francija «ne sme popustiti pred vsemi ameriškimi zahtevami». Omenil je tudi možnost izstopa Francije iz OZN.

«Priznati moramo, je nadaljeval Pineau, da nismo dosegli v Suezu smotra, ki smo si ga zastavili. Hoteli smo zasesti ves prekop. Prezgodnja prekinitev operacij, nam je to preprečila in vlada je to soglasno obsodila.»

Minister je zatem priznal, da tudi drugi smoter francosko-britanskega napada ni bil dosežen: zrušitev Naserjeve vlade. «Dejstvo, da je Naser ostal na oblasti, je pripomnil Pineau, pušča nerešeno določeno število vprašanj.»

V zvezi z delovanjem OZN je Pineau z zagrenjenostjo kritiziral ameriško stališče, češ da podpirajo Naserja. «Vendar pa se kljub naši zagrenjenosti ne moremo odreči ameriškemu prijateljstvu in atlantskemu zavezništvu,» je pripomnil Pineau. Dodal je, da je «tudi francosko-britansko zavezništvo ošibelo zaradi napadov opozicije na Edena v nasprotju s tradicijo».

OTTAWA, 27. — Kanadski zunanji minister je v spodnji zbornici v zvezi s Srednjim vzhodom izjavil, da je bil Commonwealth v določenem trenutku britansko-francoske intervencije v Egiptu «na robu razkroja» ter je bil «nevarno razdeljen».

Pearson je dejal, da je bilo kanadski vladi žal zaradi nasprotij med Londonom in Parizom na eni strani ter med prestolnicami Commonwealtha in Washingtonom na drugi strani. Kanada je preteklo poletje večkrat opozorila Veliko Britanijo, da se v zvezi s Suezom ne sme začeti nobena akcija, ki se ne bi dala opravičiti na podlagi listine OZN. Velika Britanija se ni prej posvetovala s člani Commonwealtha ali z Washingtonom. Kanada ni bila prej obveščena o angleško-francoski akciji.

Pearson je zaključil, da, če ne bi Anglija in Francija nehali bojev v Egiptu, ne bi Commonwealth mogel vzdržati napetosti in azijski člani ne bi morda hoteli več ostati v Commonwealthu.

Jordanija bo odpovedala pogodbo z Anglijo in bo zahtevala odhod angleških čet

Sprejela bo pomoč Egipta, Sirije in Saudove Arabije v zameno za angleško pomoč - Nove angleške spletke proti Siriji v okviru bagdadskega pakta - Od kod prihaja orožje v Sirijo in Jordanijo?

AMAN, 27. — Jordanski ministrski predsednik Suliman Nabulsi je danes v imenu vlade sporočil v poslanski zbornici, da se bo Jordanija trudila ukiniti angleško-jordansko pogodbo iz leta 1948 in doseči umik vseh angleških čet s svojega ozemlja. To sporočilo, ki so ga oddajali tudi po radiu, so poslanci sprejeli z ogromnimi aplavzi.

V začetku svoje izjave je predsednik vlade izrekel priznanje borbi Egipta, predsednika Naserja ter egiptovske vojske in ljudstva. «Jordanska vlada, je poudaril Nabulsi, bo morala istovetiti svojo politiko z arabskimi narodnimi težnjami,» pravi dalje izjava, ki dodaja, da sta Izrael in imperializem edini in sam sovražnik, ki ogroža prihodnost in svobodo arabskih držav.

«Jordanska vlada, nadaljuje izjava, je načelno sklenila sprejeti pomoč, ki so jo ponudili Egipt, Sirija in Saudova Arabija v zameno za letno pomoč nad 12 milijonov šterlingov, ki jo sedaj daje Velika Britanija. Jordanska vlada proučuje tudi možnost uvedbe diplomatskih odnosov s Sovjetsko zvezo in drugimi državami.»

Suliman Nabulsi je dodal: «Ko je bila sklenjena angleško-jordanska pogodba, se nista obe državi pogajali na podlagi enakopravnosti. Ta godba vsebuje nesprejemljive določbe in ne more biti v korist dvema državama. Sicer pa je Velika Britanija večkrat kršila določbe te pogodbe. Zaradi tega bo moja vlada začela pogajanja z bratskimi arabskimi državami, ki so ponudile pomoč Jordaniji, in bo sprejela vse potrebne ukrepe na diplomatskem, gospodarskem, finančnem in mednarodnem področju, da se odpove angleško-jordanska pogodba, da se angleške čete umaknejo z jordanskega ozemlja in da se ukinejo angleška oporišča v Jordaniji.»

Kakor je znano, ima Velika Britanija sedaj vojaška letalska oporišča v Mafraku in Ammanu in vojaško oporišče v Akabi.

V Londonu se nikakor ne morejo sprijazniti z dejstvom, da njih vpliv na Srednjem vzhodu vedno bolj izginja in da zavzema gibanje arabskih držav za popolno neodvisnost in odpravo še zadnjih ostankov kolonialnih vezi vedno večji obseg. Zato pa so po neuspelem napadu na Egipt začeli spletkariti v okviru bagdadskega pakta in so pri tem ubrali drugo struno: «komunistična nevarnost» in boj proti sovjetskemu vplivu na Srednjem vzhodu. S tem hočejo pridobiti za svojo politiko še ZDA, ker se zavedajo, da bodo po morebitnem umiku iz Egipta ponovno uživali vso podporo ZDA, kar se tiče vprašanja Sueškega prekopa, kakor se je to pokazalo tudi ob priliki nacionalizacije prekopa.

Zato ni nič čudnega, ko je predstavnik Foreign Officea danes izjavil, da se britanska vlada posvetuje «z drugimi velikimi državami glede položaja v Siriji». Dodal je, da je londonska vlada po diplomatski poti v stikih tudi z muslimanskimi državami bagdadskega pakta. Znano je, da so v Veliki Britaniji te dni začeli veliko kampanjo proti Siriji (ki je nedavno sklenila vojaški pakt z Egiptom), češ da v to državo prihajajo velike količine sovjetskega orožja, ki naj bi omogočilo sovjetski prodor na Srednji vzhod. Kakšna je zadeva s tem orožjem, pa pojasnjujejo poročila sirskih in jordanskih oblasti o zaplembi velikih količin orožja v obeh državah. Sirski zunanji minister Salah Bittar je včeraj obsodil zlonamerno kampanjo londonskega radia, ki obtožuje Sirijo, da je dobila strelivo in težko orožje ter sovjetske oficirje inštruktorje.

Tudi predstavnik ameriškega državnega departmaja je danes izjavil, da Sirija «še dalje dobiva sovjetski vojaški material, tudi potem, ko so Združeni narodi sprejeli resolucijo o prepovedi pošiljanja orožja na Srednji vzhod».

Predstavnik je izjavil, da gre za lahko orožje in za tovorne avtomobile. Na zadevno vprašanje je odgovoril, da ne ve, «ali Sirija dobiva od SZ tudi reakcijska letala «Mig» in težki material».

Minister za šolstvo in vplivni član sirske stranke Abdulah Homad pa je na tiskovni konferenci včeraj izjavil, da je zaplemba velike količine orožja pokazala, da «smo se znašli pred najbolj podlim izdajstvom v zgodovini Arabcev. S prezirom smo poslušali zatrjevanja izraelskega radia, toda zarota, ki so jo odkrile vojaške oblasti, ne stremi po zrušitvi režima. Ta zarota je mnogo bolj podla in odvratna, ker gre za izraelsko - imperialistično zaroto, ki jo je za izvršitev pripravil neki načelnik vlade, ki se naziva za Arabca. Ugotovljeno je bilo, da je ta zarota imela namen ne samo zabosti sirsko vojsko, ko bi ta začela borbo proti izraelskim tolpam, pač pa tudi izgnati Arabce iz Sirije in vsiliti take rešitve, ki bi bile ugodne sionistom in imperialistom. Osebno sem mnenja, da bi morala Sirija odpoklicati svojega ministra iz Bagdada in obvestiti iraško ljudstvo o namenih njegovih voditeljev».

Tudi amanski radio je sporočil, da so v Jordaniji odkrili velike količine orožja in streliva, ki so ga mislili vtihotapiti v Sirijo. Radio je pripomnil, da gre za orožje nemškega tipa, enako kakor so ga uporabljale izraelske tolpe.

Kakor javljajo iz Washingtona, pa je Irak zaprosil ameriško vlado, naj poveča dobave vojaškega materiala.

Zadnje dni se tudi vztrajno širijo govorice o morebitnem pristopu ZDA v bagdadski pakt. Zadevno vabilo pa naj bi Washingtonu sporočile muslimanske države tega pakta: Iran, Pakistan, Irak in Turčija, ki so v OZN glasovale proti napadu na Egipt, ker v tem trenutku ne bi mogle ZDA očitno sprejeti neposrednega angleškega vabila.

Iraška vlada pa je danes poslala sirski vladi uraden protest zaradi poročil radia in sirskega tiska o vtihotapljanju orožja v Sirijo. Iraška vlada pravi, da je sirska delegacija že pred dvema tednoma na konferenci voditeljev arabskih držav v Beirutu govorila iraški delegaciji o tihotapljanju orožja iz Iraka, ki naj bi se uporabilo proti Siriji v korist Izraela. Iraška nota dodaja, da Irak ni še dobil zadevnih pojasnil.

Vsekakor je zanimivo, kar piše danes v zvezi s tem newyorški dopisnik moskovske «Pravde». Ta obtožuje ZDA dvojne igre na Srednjem vzhodu ter jim pripisuje namen povzročiti «novo avanturo», to je angleško-francosko-izraelski napad na Sirijo. List piše: «Ameriška diplomacija izkorišča sedaj katastrofalno zmanjšanje prestiža Francije in Velike Britanije pri arabskih državah in skuša prevzeti njih mesto ovijajoč se v zastavo prijateljstva s temi državami. Čeprav še dalje poudarja, da je zavezništvo ZDA z Veliko Britanijo in Francijo temeljni kamen vseameriške zunanje politike, potiska ameriška diplomacija svoje zaveznike v nove avanture na Srednjem vzhodu.

«Zato, nadaljuje dopisnik, povzroča zaskrbljenost izzivalna kampanja, ki so jo sedaj ZDA organizirale proti Siriji, in ki obstoji v tem: hujskati proti Siriji predvsem Turčijo in Irak, zatem pa Anglijo, Francijo in Izrael. Ameriški buržoazni tisk kot na poveljstvo obtožuje celo Sirijo, da je postala komunistična država, kar naj bi zaskrbljalo njene sosede Turčijo in Irak. Te trditve so za tiste, ki poznajo običaje ameriške propagande, značilne. Enake obtožbe so bile že izrečene proti Naserjevi vladi tik pred angleško-francosko-izraelskim napadom na Egipt.»

DEBATA V SENATU O DELU ITALIJANSKE DELEGACIJE V OZN

Socialist Lussu in komunist Spano kritizirata ravnanje ministra Martina

Nesoglasje v KD, potem ko se je italijanska delegacija vzdržala glasovanja za resolucijo o takojšnjem umiku napadalcev iz Egipta?

(Od našega dopisnika)

RIM, 27. — Seja senata se je pričela danes popoldne ob 17. uri. Predsednik je sporočil, da se bo debata o zunanji politiki končala v sredo zvečer, v četrtek dopoldne pa bo govoril minister Martino.

Prvi je danes govoril senator Lussu (PSI), ki je kritiziral zunanjega ministra zaradi različnega ocenjevanja madžarskega in egiptovskega vprašanja na zasedanju glavne skupščine OZN. Omenil je velike interese Italije v Egiptu ter dejal, da bo zapora Sueškega prekopa povzročila italijanskemu gospodarstvu v prihodnjih treh ali štirih mesecih več kot za 100 milijard lir škode.

O dogodkih na Vzhodu je Lussu dejal, da so ti dogodki na tamkajšnjem področju povzročili tako spremembo, da je celo Jugoslavija obnovila polemiko iz leta 1948. Potrdil je negativno stališče PSI do tragičnih napak, ki jih je napravila SZ, pa čeprav je šlo za železni zakon strategije blokov; odrekel pa je Lussu pravico, da bi se postavljali za sodnike pri madžarskih dogodkih, tistim, ki so odobravali napade Hitlerja in Mussolinija.

Potem je govoril demokristjanski senator in bivši minister Gava, ki je seveda zagovarjal vlado in njeno zunanjo politiko. Pri tem je skušal skoraj opravičiti tako Izraelce kot Angleže in Francoze za njihov napad na Egipt. Pač pa je Rusija na Madžarskem zakrivila po mnenju Gave zločin prvega reda.

Naslednji govornik je bil komunist Spano. Brž ko je začel Spano govoriti, so zapustili dvorano senatorji demokristjanske, monarhične, misinske ter liberalsocialne in republikanske skupine. Ko je v svojem govoru prešel na Madžarsko, je dejal Spano, da madžarske tragedije pač ne morejo resnično občutiti tisti, ki so molčali ob mučeništvih patriotov Kenije, Cipra, Alžira, kakor tudi ne tisti, ki še vedno priznavajo Čangkajška kot zakonitega vladarja Kitajske in ki do nadškofa Makariosa ne čutijo enako kot do kardinala Mindszentyja. Spano je skušal opravičevati sovjetsko intervencijo na Madžarskem, medtem ko je angleško - francoski napad na Egipt imenoval imperialistično blaznost. Ko je ožigosal dejstvo, da se je italijanska delegacija na glavni skupščini OZN vzdržala glasovanja za resolucijo, po kateri naj Angleži in Francozi takoj zapustijo Egipt, je Spano dejal, da so se širile vesti, po katerih naj bi bil Martino dal ukaz delegaciji, da glasuje proti vsakemu indijskemu predlogu, in sicer zaradi tega, ker Indija ni podpirala Martinove kandidature za podpredsednika skupščine OZN. Tako se je Italija vzdržala celo pri glasovanju indijske resolucije o rasni diskriminaciji v Južni Afriki. Prišlo je tudi do kratkega besednega dvoboja med Spanom in Martinom.

Debata v senatu se bo nadaljevala jutri popoldne.

Vprašanje italijanske delegacije v glavni skupščini Organizacije ZN, ki se je vzdržala glasovanja o resoluciji za takojšnji umik napadalcev iz Egipta, pa je že pred današnjo senatno sejo dobilo dokaj čudno obliko, ko je namreč samo glasilo KD «Popolo» zavzelo stališče, ki ravnanja delegacije ne odobrava. V tem stališču demokristjanskega glasila vidijo mnogi napoved vladne krize. Seveda se to stališče pripisuje Fanfaniju, medtem ko se v palači Chigi branijo, češ da so prav ravnali. Zagovarja jih pa tudi Saragat in tudi Gonella.

Verjetno se Fanfaniju sedaj zdi položaj že dovolj zrel za predčasne volitve in kar išče polena, ki bi jih metal pod noge Segniju. Sicer v tajništvu KD zagotavljajo, da se kritika v «Popolo» nanaša samo na eno dejanje zunanje politike vlade in da torej ne more biti govora o nezaupnju v vlado.

Predsednik vlade se je danes vrnil v Rim in je takoj imel sestanek s senatorjem Ceschijem. Prav Ceschi pa je potem skupaj z Gavo vložil v senatu resolucijo, ki odobrava delo vlade, torej tudi njeno zunanjo politiko. Če bi prišlo do glasovanja o resoluciji, bo Segni zahteval — tako je povedal Ceschiju — poimensko glasovanje. Tako se hoče obvarovati pred «ostrostrelci» obenem pa naložiti tistim, ki ne soglašajo, vso odgovornost za eventualno vladno krizo.

A. P.

Razprava v skupščini FLRJ o družbenem načrtu za 1957

BEOGRAD, 27. — Zvezna skupščina je nadaljevala danes razpravo o osnovnih smernicah družbenega načrta za leto 1957 in o razvoju gospodarstva v tekočem letu. Diskusija je zajela predvsem dve vprašanji: o vzrokih in o posledicah letošnje slabe letine in o plačilnem sistemu v gospodarstvu.

Na popoldanski seji je Svetozar Vukmanović na pripombe ljudskih poslancev opozoril na možnosti, ki jih imajo krajevni organi za dvig kmetijstva. Letos so krajevni organi dali v ta namen na razpolago deset milijard dinarjev. Glavni vzrok letošnjega slabega uspeha v kmetijstvu so bile vremenske neprilike, zaradi katerih je okoli 20 odstotkov zemljišč ostalo neobdelanih, poleg tega pa se je setev zakasnila za dva meseca. Toda kljub temu so v nekaterih okrajih zadruge in kmetijska posestva s pravilno organizacijo prispevali k stabilizaciji cen in k boljši oskrbi prebivalstva. Za kmetijstvo predvideva načrt za prihodnje leto 45 milijard dinarjev.

Glede plačilnega sistema je Vukmanović poudaril, da ni popolnoma zadovoljiv, toda za njegovo zamenjavo je potrebno prej temeljito proučiti vse elemente in predloge. Kljub pomanjkljivosti plačilnega sistema, ta vendarle spodbuja delavce k povečanju proizvodnje. Kot dokaz te trditve je Vukmanović navedel nekatere rudnike, kjer so rudarji poleg rednih plač zaslužili samo v prvem polletju še dve do tri plače iz presežka.

Po govorih nekaterih poslancev, ki so opozorili na vprašanje gospodarsko nerazvitih področij in stavili predloge za razvoj kmetijstva, je bila razprava prekinjena. Skupščina bo nadaljevala delo jutri.

Eisenhower in NATO

WASHINGTON, 27. — Načelnik tiskovnega urada v Beli hiši James Hagerty je sporočil, da se bo Eisenhower v nedeljo v Augusti razgovarjal s Fosterjem Dullesom o celotnem mednarodnem položaju, vštevši položaj na Srednjem vzhodu in v Srednji Evropi. Poleg tega bosta govorila o prihodnjem zasedanju sveta NATO. O tem je Hagerty izjavil: «Predsednik Eisenhower je mnenja, da je NATO vedno eden od najnujnejših temeljnih elementov ameriških obrambnih zavezništev proti stalni nevarnosti, s katero sovjetski komunisti ogrožajo mir in varnost v svetu. Kakor je predsednik poudaril, so nasprotja, ki so nastala med ZDA in njihovimi tradicionalnimi prijatelji in zavezniki, taka, ki se porajajo iz specifičnega mednarodnega incidenta. Ta nasprotja se ne smejo na noben način tolmačiti kot oslabitev ali razbitje trdnih vezi, ki so tako dolgo družile našo državo z Anglijo in Francijo in z drugimi našimi zavezniki».

V Jeruzalemu pa je včeraj ameriški republikanski senator Javits izročil Ben Gurionu Eisenhowerjevo pismo, v katerem ta poudarja «obstoj vezi simpatije in medsebojnega interesa med ZDA in Izraelom» ter izraža upanje, «da se bodo sedanje težave lahko mirno premagale».

Tudi demokratski senator Johnson, ki se je vrnil iz Pariza s parlamentarne konference NATO, je izjavil med drugim, «da se vsi evropski voditelji zavedajo življenjske važnosti, da se ohrani atlantsko zavezništvo». Dodal je, da so govorili tudi o Suezu in da «so kmalu našli argumente, o katerih so se strinjali, in tiste, o katerih se je mnenje razhajalo».

Racioniranje bencina v Franciji

PARIZ, 27. — Francoska vlada je nocoj sklenila, da se v Franciji od četrtka opoldne uvede racioniranje bencina. Od danes opolnoči do četrtka opoldne bodo vse bencinske črpalke zaprte. Napraviti bodo morali inventar in razpoložljive količine sporočiti orožniškim poveljstvom. Poleg tega bo objavljen ukaz, da mora vsakdo, ki ima pri sebi več kakor 20 litrov bencina, to prijaviti. Kršitelji bodo kaznovani na kazen do šestih mesecev zapora. Ker bo bencin racioniran, ne bo potrebno prepovedati vožnjo z avtomobili ob praznikih.

DUNAJ, 27. — Včeraj se je na Dunaju začel letni kongres avstrijske socialdemokratske stranke.

Budimpeštanski delavski svet poziva na pospešitev dela

Stavka bi bolj škodovala delavstvu kot pa vladi - Notranji minister dopušča možnost deportacij izven Madžarske - Nehru vabi v osebnem pismu Kadarja, naj pristane na prihod opazovalcev OZN na Madžarsko

BUDIMPEŠTA, 27. — Kot poroča AFP je budimpeštanski delavski svet na današnjem izrednem sestanku protestiral proti včerajšnjemu govoru predsednika Kadarja, ki da «ne koristi madžarskemu ljudstvu in ovira miroljubno rešitev». Na sestanku je bila postavljena zahteva, naj madžarska, jugoslovanska in romunska vlada objavijo pismeno izjavo o vzrokih in o okoliščinah izginotja Nagyja in njegovih 40 tovarišev. Delavski svet je nato pozval vse delavske svete v državi in vse delavce, naj nadaljujejo in povečajo delo v korist prebivalstva, ker delavskim potrebam odgovarja prekinitev stavke, ki bi zaradi lakote in siromaštva, ki jih prinaša, bolj oslabila delavstvo kot pa vlado.

Budimpeštanski radio je danes med drugim ponovno poudaril, da še vedno primanjkuje električne energije in da v nekaterih podjetjih razpolagajo z njo samo od 21. ure zvečer do 5. ure zjutraj. Mnogi delavci so se prijavili za nočno delo. Zboljšala se je tudi telefonska in telegrafska služba, razdeljevanje pošte je že normalno, le paketov še ne dostavljajo na dom. Sklenili so tudi, da bodo razdelili na notranjem tržišču nekatere izvozne produkte; tako bodo v kratkem prodali 15.000 koles tistim delavcem, ki nimajo prevoznih sredstev.

List «Nep Bakara» sporoča, da so ustanovili 21. t.m. «Revolucionarni odbor madžarskih intelektualcev», ki mu predseduje skladatelj Zoltan Kodaj. Opazovalci trdijo, da je bil Kodai med prvimi revolucionarji in je tudi govoril na budimpeštanskem radiu med borbo ter podpisal poziv madžarskih književnikov vsemu svetu 4. novembra, ko so sovjetske čete ponovno zasedle Budimpešto. Madžarska delavska socialistična partija je imela včeraj prve javne sestanke. V nekem predmestju Budimpešte je govoril Karoly Kiss, bivši član politbiroja in centralnega komiteja Partije madžarskega delovnega ljudstva. Dejal je, da bo nova stranka gradila socializem na demokratični podlagi in upoštevala madžarske pogoje in tradicije.

Obrambni minister je sporočil, da vlada nadaljuje z izločanjem tajne policije in poziva prebivalstvo, naj sporoči oblastvenim organom vsak zločin, ki so ga zagrešili agenti tajne policije. Vlada bo v kratkem izdala odlok, na podlagi katerega bodo amnestirani vsi tisti, ki so tajno zapustili Madžarsko po 23. oktobru in ki se bodo vrnili pred 30. decembrom t.l. domov. Notranji minister je v razgovoru z neko delavsko delegacijo dopustil možnost, da so vagoni z deportiranci prešli madžarsko mejo. Dopisnik AFP trdi, da je več prič izjavilo, da obstaja neko taborišče za madžarske deportirance v Užhorodu na sovjetskem ozemlju, okrog 30 km od meje, in da so v njem samo osebe, ki so starejše od 18 let.

V svojem nedeljskem govoru na sestanku voditeljev raznih ministrstev, predstavnikov delavskih svetov, poverjenikov vlade v tovarnah, ravnateljev in tehničnih voditeljev tovarn ter predstavnikov sindikatov je minister za industrijo Apro povedal, da znaša škoda zaradi dogodkov po 23. oktobru pet do šest milijard forintov, kar že samo po sebi priča o hudi nevarnosti za stabilnost denarja. Dejal je dalje, da so v zadnjih tednih izplačali več milijard forintov za plače, čeprav tovarne niso delale. Omenil je dalje pomoč v vrednosti okoli 100 milijonov dolarjev, ki jo je Madžarska prejela iz tujine ter izjavil, da se vodijo sedaj pogajanja za nadaljnjo pomoč. Ko je govoril o delavskem samoupravljanju v tovarnah, je opozoril na izkušnje Jugoslavije in dejal:

«Ko smo bili nedavno v Jugoslaviji, so nam jugoslovanski tovariši dejali, da ne smemo slepo posnemati Jugoslavije, kot smo doslej posnemali Sovjetsko zvezo. Svetovali so nam, naj poiščemo najboljše načine, ki bodo v skladu z našimi specifičnimi pogoji.»

Rekel je dalje, da je že na 80 odst. madžarskega ozemlja vzpostavljen red ter obnovljeno delo. Predsednik delavskega sveta za budimpeštansko okrožje, Kerestes, je poudaril, da se je svet odločil za prekinitev stavke ter da se strinja v glavnem z vladno uredbo o delavskih svetih, vendar pa meni, da morajo ravnatelje imenovati delavski sveti, ne pa ministrstva. Ni se strinjal tudi z odlokom, da bodo ukinili delavske svete v prometnih podjetjih, in dejal, da bodo sveti skušali čimprej normalizirati življenje v državi. Vendar pa mora biti področje sindikatov točno določeno in poudaril je, da sindikati ne bodo mogli pravilno delovati, dokler jih bodo organizirali od zgoraj.

Iz Novega Delhija poročajo, da je predsednik Nehru poslal Janošu Kadarju osebno pismo, v katerem je obrazložil stališče indijske vlade glede madžarske krize in pozval madžarsko vlado, naj vsekakor čimprej omogoči obisk Hammarskjoelda v Budimpešti in opazovalcev OZN na Madžarskem. Pismo je izročil Kadarju indijski veleposlanik v Pragi Khosla, o katerem smo včeraj poročali, da je prišel po posebnem nalogu Nehruja na Madžarsko, da bi proučil položaj.

Z Dunaja poročajo, da bo Mednarodni Rdeči križ organiziral konec tedna v Budimpešti razdeljevanje toplih obrokov za 50.000 oseb. Konec januarja pa bo Rdeči križ lahko poskrbel za potrebe na živežu za 200.000 oseb. Rdeči križ bo začel poleg živil, premoga in zdravil v kratkem pošiljati še odeje, obleko, rjuhe in steklo za okna.

Po poročilih nekaterih angleških dopisnikov z Dunaja so uporniki osvobodili generala Pala Maleterja, ki je bil član delegacije Nagyjeve vlade za pogajanja s sovjetskim poveljstvom pred 4. novembrom.

KAIRSKA VLADA ZANIKUJE VESTI O IZGONIH

Omejitve za Angleže in Francoze ki so pomagali napadalcem

Egipt za strogo izvajanje sklepov OZN - Nobenih znakov, da bi se napadalci nameravali umakniti - Randolph Churchill ostro napada Edena

KAIRO, 27. — V Londonu in Parizu so te dni dvignili velik hrup, češ da je egiptovska vlada sklenila izgnati več tisoč angleških in francoskih državljanov iz Egipta. Toda tudi ta njihov propagandni hrup je doživel poraz. Glavni ravnatelj egiptovskega oddelka za informacije general Hatem je namreč včeraj izjavil, da francoski in angleški državljani v Egiptu «lahko zapustijo deželo, če to želijo». Dodal je: «Ni nobene podlage za zlonamerne in lažne vesti, ki sta jih v zvezi s tem razširili britanska in francoska vlada.»

Pač pa je bila egiptovska vlada prisiljena uvesti posebno nadzorstvo nad angleškimi in francoskimi državljani. S tem v zvezi je general Hatem izjavil: «Ob angleškem in francoskem napadu na Egipt ni egiptovska vlada prvotno omejila svobode angleških in francoskih državljanov ter jim dovolila normalno delovanje. Med napadanjem Port Saida pa so angleški in francoski državljani sodelovali z orožjem v roki pri vojaških akcijah proti prebivalstvu Port Saida in so odgovorni za umor določenega števila Egipčanov, ki so branili svojo domovino pred napadalci. Ker so se te vesti naglo razširile in so se pozneje izkazale za resnične, je egiptovska vlada sklenila, je zaključil Hatem, omejiti za določen čas svobodo gibanja francoskih in angleških državljanov v Egiptu.»

V Kairu se poudarja, da se bo egiptovska vlada v sedanji krizi pri izvajanju svoje politike strogo držala sklepov Združ. narodov. To je po mnenju političnih krogov bistvo izjav zunanjega ministra Favzija po ameriški televiziji. Favzi je poudaril, da bo Egipt spoštoval resolucije OZN in listino OZN. Zahteva Favzija, da bi morali Združeni narodi po potrebi tudi s silo izgnati napadalce iz Egipta, popolnoma odgovarja sklepom glavne skupščine OZN.

Kar se tiče umika iz Egipta, pa ni nobenih znakov, da bi trije napadalci to nameravali v kratkem napraviti. Kakor že omenjeno, se vztrajno širijo govorice o novih francoskih izkrcanjih v Port Saidu, v Londonu pa venomer bobnajo vest o odhodu enega bataljona in danes je britanski vojaški predstavnik izjavil, da se iz Port Saida umikajo «nekateri elementi» brigade, ki je začela napad na Port Said. Glavnina te brigade se je že umaknila; znano pa je, da so jo nadomestile druge čete.

Izraelska zunanja ministrica Golda Meir pa je poslala glavnemu tajniku OZN pismo, v katerem pravi, da je «izraelska vlada pripravljena staviti konkretne predloge za umik izraelskih čet iz Egipta v zvezi s prihodom mednarodnih varnostnih sil». Glavni tajnik je v odgovoru opozoril, da ne bi mogel na noben način pristati na zavlačevanje umika izraelskih čet in vztraja na brezpogojnem spoštovanju resolucije OZN.

V Abu Sueir je danes prišel nov kontingent indijskih vojakov. Število mednarodnih varnostnih sil v Egiptu znaša sedaj 1374 mož. Za četrtek pa pričakujejo v Port Saidu prihod glavnine jugoslovanskega odreda, ki šteje 700 mož. Z jugoslovanskimi ladjami bodo pripeljali tudi 130 vozil in okoli 500 ton opreme.

Churchillov sin Randolph pa je v «Manchester Guardianu» objavil članek, v katerem ostro napada Edena in njegovo politiko. V članku pravi med drugim, da so angleško-francoske čete v Egiptu v nevarnosti in da nimajo nobene moči. «Iskal sem v svojih spominih, pravi dalje, ali je bila kdaj v zgodovini kaka vojska tako nepotrebno in tako nepremišljeno uporabljena in postavljena v tako nevaren in šibak položaj, v kakršnem so danes britanske in francoske sile v Port Saidu in Port Fuadu. Edini primer podobne trdovratnosti in lahkomiselnosti, ki bi ga znal najti v bližnji zgodovini, je primer pokojnega Adolfa Hitlerja, ko je obsodil nemško vojsko, da ostane na stalingrajski fronti pozimi leta 1942. Toda Hitler, z vsemi svojimi krivdami in napakami, ni preživel zime na Jamajki.»

Nad sto konservativnih poslancev pa je nocoj predložilo v spodnji zbornici resolucijo, s katero obsojajo resolucijo glavne skupščine Organizacije združenih narodov, ki zahteva takojšnji umik iz Egipta, in zadržanje ZDA, ki «spravlja v nevarnost atlantsko zavezništvo».

Nekaj statističnih podatkov za prva tri četrtletja

RIM, 27. — Po podatkih centralnega statističnega urada je znašalo število prebivalstva Italije konec septembra 1956 48.279.000, kar je za 234 tisoč več kot lani ob istem času.

Živih se je rodilo v času od januarja do septembra letos 670.000, kar je za 1.5 odstotka več kot lani v isti dobi. Umrlo pa je 378.000 ljudi, kar je 15.1 odst. več.

Od januarja do avgusta 1956 so v občinah, ki so glavna mesta pokrajin in pa v drugih občinah, ki imajo več kot 20.000 prebivalcev, zgradili 87.000 stanovanj s 541.000 prostori. V primeri z enako dolgo dobo leta 1955 pomeni to 10.7 odst. več stanovanj in 12.9 odst. več prostorov. V načrtu je bilo v dobi od januarja do avgusta letos 136 tisoč stanovanj z 851.000 prostori. Za javna dela in za dela javne koristi je bilo uporabljenih od januarja do avgusta 1956 50.285.000 delovnih dni, to pa je za 20.5 odstotka manj kot v enaki dobi leta 1955. Srednje število zaposlenih delavcev v dobi januar-avgust 1956 je bilo 253 tisoč; to je 20.9 odst. manj kot lani v isti dobi.

V hotelih je bilo od januarja do avgusta 34.641.000 nočnin; od tega je bilo 11.701.000 inozemcev. Tudi tu je zaznamovati porast v primeri s prejšnjim letom.

Uvoz je v prvih devetih mesecih 1956 dosegel vrednost 1434 milijard lir, izvoz pa 963 milijard lir. Deficit v plačilni bilanci je znašal torej 471 milijard. V primeri z isto dobo prejšnjega leta je narasel uvoz in izvoz, še najbolj pa deficit plačilne bilance.

Na železnicah je bilo 16.045 milijonov potnikov na kilometer in 9533 milijonov ton na kilometer.

Splošni indeks cen na debelo je kazal oktobra 1956 (ob osnovi 1 v letu 1938) 53.43 proti 53.28 v prejšnjem mesecu ter 53.12 v oktobru 1955.

VREME VČERAJ
Najvišja temperatura 8,4, najnižja 7,1, ob 17. uri 8,3, zračni tlak 1008,9 pada, veter 2 km na uro jugozahodnik, vlaga 82 odst., nebo pooblačeno, morje mirno, temperatura morja 11,8.

TRŽAŠKI DNEVNIK

Danes, SREDA, 28. novembra
Eberhard, šk., Lelija
Sonce vzide ob 7.21 in zatone ob 16.25. Dolžina dneva 9.04. Luna vzide ob 3.04 in zatone ob 14.00.
Jutri, ČETRTEK, 29. novembra
Filomen, muč., Skoromir

VAŽNO ZASEDANJE ČLANOV POKRAJINSKE GOSPODARSKE KONZULTE

TRŽAŠKI GOSPODARSTVENIKI OBTOŽILI VLADO DA ZANEMARJA IN NE UPOŠTEVA POTREB TRSTA

V soglasno sprejeti resoluciji je poudarjena resna zaskrbljenost gospodarskih krogov zaradi stališča vlade in zahteva po organskem načrtu

Sinoči je bilo v novi sejni dvorani trgovinske zbornice zasedanje tržaške gospodarske konzulte, katero sestavljajo člani izvršnega odbora in sekcij tržaške trgovinske zbornice in ki torej predstavlja vse sektorje tržaškega gospodarstva. Na zasedanju je imel obsežen govor predsednik trgovinske zbornice prof. Luzzatto Fegiz, ki je dejal, da se je konzulta sestala zato, da bi se razčistili odnosi med rimskimi oblastmi in tržaškimi organi.

Predsednik zbornice je nato poudaril nujno potrebo, da se uvedejo izredni ukrepi, ki bi prispevali h gospodarski okrepitvi tržaškega področja in dejal, da je uvedba takih ukrepov politično in tehnično izvedljiva in bi prav gotovo privedla do ugodnih rezultatov. Vendar pa do danes ne obstaja noben načrt v korist Trsta. Obstaja urad in odbor podtajnikov, vendar se lahko misli, da ta urad ne posluje, če v dveh letih ni pripravil niti osnutka za načrt. To pa ni vse, saj postajajo stiki med gospodarskimi predstavniki tržaškega mesta z Rimom vedno bolj težki in redki. Posledice so očitne: nihče nas ne posluša. Mi nismo dovolj pomembni, da bi upravičili en sam sestanek ministrskega sveta posvečen izključno nam — en sam sestanek v dveh letih — zato, da bi se rešilo vprašanje, ki ni nič manj važno od meteoroloških katastrof, ki od časa do časa ganejo javno mnenje.

V nadaljevanju je predsednik opisal zadnji primer takega odnosa rimskih oblasti, ki je neposredno privedel do izrednega sklicanja gospodarske konzulte. V začetku septembra so namreč predsedniki najvažnejših gospodarskih združenj zaprosili za sestanek s predsednikom vlade, zato da bi rešili vsaj nekatera vprašanja, ker se je tržaški gospodarski položaj izredno poslabšal. Ta sestanek so kasneje še mnogokrat zahtevali, za kar so poslali mnogo pisem, telegramov in naročili osebne intervencije. Po dveh mesecih in pol od tega sestanka še ni prišlo in tržaška trgovinska zbornica ni prejela niti ene vrstice odgovora.

Tak odnos rimskih odgovornih organov se lahko po mnenju predsednika zbornice razlaga samo na dva načina: «Ali skušajo ti organi z molkom načrtno pokazati, da jih ne zanimajo tržaška vprašanja, ali pa kljub najboljšim nameram ne razpolagajo s potrebno organizacijo za to, da bi napisali kratko pismo, poslali telegram, odnosno poiskali eno prosto uro v delovnem dnevu predsednika ministrskega sveta. Mislim, da imajo v obeh primerih dolžnost protestirati ne samo predstavniki trgovinske zbornice, temveč vsi Tržačani brez razlike na politično prepričanje.»

V nadaljevanju svojega govora je prof. Fegiz opisal, da je že v aprilu 1955 poslalo predsedstvo vlade v Trst komisijo strokovnjakov, ki naj bi proučila predlog za ustanovitev proste cone in druge predloge. Nato je prišlo do številnih razgovorov z vladnimi predstavniki, ki so zagotovili največje možno razumevanje za tržaške potrebe in izjavili, da se pripravlja načrt v korist Trsta, katerega bodo predhodno poslali trgovinski zbornici, da ga prouči. Takrat se je zdelo, da vlada v resnici namerava napraviti nekaj konkretnega in resnega. Predstavniki tržaškega gospodarstva niso zahtevali tega ali onega ukrepa, temveč kompleten tehnično-finančni načrt, ki naj bi dokončno pojasnil, kaj bo vlada odobrila in kaj odbila in ki bi predvideval točne datume posameznih faz vladne dejavnosti, da se omogoči podjetnikom napraviti svoje načrte. Danes lahko zaključimo, da ta načrt ne obstaja. Ta načrt bi po našem mnenju moral obsegati vse najvažnejše tržaške zahteve.

Tu gre za vrnitev nekaterih pomembnih tradicionalnih prog, kot so na primer pomorske proge proti Indiji, Zahodni Afriki, Avstraliji in obnovitev proge Jadran-Sirija, na kateri vozijo parniki, zgrajeni pred 40 leti. Prav tako je pomebno vprašanje železniških zvez med Trstom in tradicionalnim tržaškim zaledjem, kot tudi nekoliko manj, vendar vseeno važne zveze z Benetkami, kar vse vodi ne samo do gospodarskih, temveč tudi do psihološko negativnih posledic. Ko se odpotuje iz Mestre proti Trstu, se napravi skok v 19. stoletje, saj je v resnici žalostno videti mednarodne vlake, ki stoje na majhnih postajah in čakajo na križiščih, medtem ko hiti železničar na kolesu, da bo z roko zamenjal signal.

V nadaljevanju je predsednik Luzzato Fegiz omenil še nekatera vprašanja, ki se nanašajo na Javna skladišča, mednarodno trgovino, industrijo in druge sektorje.

Dve poti se predvidevata za rešitev teh vprašanj: ali je treba uvesti obsežne carinske olajšave, ki bi postavile Trst izven italijanskega carinskega sistema, ali pa je treba uveljaviti radikalne ukrepe, ki bi razveljavili neugodnosti ekscentričnega gospodarskega položaja. Po mnenju zbornice bi vsaka izmed teh dveh poti lahko privedla do pozitivnih rezultatov, seveda samo v primeru, če bi se pričelo resno delati z namenom, da se Trstu ponovno vrne njegova tradicionalna funkcija v Italiji in v Evropi. Polovične mere ne vodijo k ničemur, razen k temu, da se razmetava javni denar.

Svoj govor je predsednik zbornice zaključil z ugotovitvijo, da se je že pričel proces izseljevanja najboljšega dela tržaškega prebivalstva, kar bo nujno privedlo do še hujših posledic.

Med diskusijo so bila zlasti zanimiva izvajanja dr. Caidassia (predstavnika sekcije za promet), ki je opisal mahinacije v zvezi z načrtom konvencij med državo in družbami PIN. Vladni predstavniki so namreč vedno zagotavljali, da sklenitev novih konvencij ni tako nujna, sedaj pa je naenkrat nastala tako velika nuja, da upravičuje resne dvome, kaj v resnici zasledujejo z novo konvencijo, katera je ostala strogo tajna.

Tudi ostali predstavniki kategorij so odobrili izvajanja predsednika in številni med njimi so zahtevali ostre ukrepe, da se položaj spremeni.

Zanimiva so bila tudi izvajanja predstavnika trgovcev dr. Veneziana, ki je opisal sestanek med predstavniki italijanske vlade, predstavniki ZVU in tržaškimi gospodarskimi krogi, ki je bil 7. decembra 1953 in kjer je podtajnik Ferrari Aggradi zagotovil, da se pripravlja načrt v korist Trsta, ki bo za Tržačane bolj ugoden, kot si to predstavljajo.

Po zaključnih besedah prof. Fegiza so člani pokrajinske gospodarske konzulte soglasno odobrili resolucijo, katero je predložil predstavnik sekcije za zunanjo trgovino dr. Vatta. V resoluciji se odobrava dosedanje delovanje predsedstva trgovinske zbornice in vse korake, ki so bili narejeni zato, da se vlada izjasni o organskem načrtu, ki naj bi ga uveljavila, da se zagotovi obnova tržaškega gospodarstva.

V resoluciji je nato poudarjena zaskrbljenost zaradi vladnega stališča in poziv predsedniku zbornice, da ponovno zahteva takojšnje sklicanje sestanka med predstavniki tržaških gospodarskih kategorij in predstavniki vlade.

Nov stečaj?

Včeraj so zaprli gradbišče nebotičnika v Ul. Carducci, ki ga zida tržaško gradbeno podjetje «Maionica». Prav tako so tudi zaprli gradbišče podjetja v Ul. Settefontane. Po nepotrjenih glasovih ima podjetje baje okrog 500.000.000 lir primanjkljaja. Iz tega nekateri sklepajo, da je možno pričakovati stečaj tudi za to podjetje. Seveda gre sedaj samo za nepotrjene glasove. V tem primeru bi ostalo novih 55 delavcev in uradnikov brez dela.

Stavka tiskarjev

Tiskarski delavci, zaposleni pri dnevnikih, so po vsej državi napovedali dveurno stavko; zato so šli sinoči dve uri kasneje na delo. Stavko so tiskarski delavci napovedali, ker nočejo založniki listov spoštovati obveznosti, ki so jo sprejeli, ko so izjavili, da bodo čimprej začeli pogajanja za priznanje dodatka k pokojninam. Stavka je bila tudi v Trstu, kjer sta vodstvi obeh sindikatov tudi izdali poseben proglas.

PO UVELJAVITVI ZAKONA 703 O LOKALNIH FINANCAH

Število brezposelnih se veča draginja pa stalno narašča

Baje naj bi skupina meščanov, predvsem nekateri odvetniki, zahtevala preko sodišča razveljavitev sklepa o izvajanju zakona 703

Imenovanje prefekturnega komisarja na tržaškem županstvu, ki je proti volji večine svetovalcev občinskega sveta uveljavil zakon štev. 703, ki določa povišanje trošarin na predmete široke potrošnje, je povzročilo med prebivalstvom veliko nezadovoljstvo. Prefekturni komisar je uveljavil omenjeni zakon v tržaški občini prav sedaj, ko cene življenjskim potrebščinam stalno naraščajo, hkrati pa se veča število brezposelnih. Prav v teh dneh se okrog 150 delavcev Tržaške steklarne bori proti zapori tovarne. Zdi pa se, da bodo vsi njihovi napori zaman, ker je bil stečaj tovarne sodnijsko priznan in bodo prodali naprave, da izplačajo upnike. Vladni komisariat pa je za prihodnje leto baje zmanjšal nakazilo za ustanovo SELAD za 500 milijonov lir oziroma na polovico od nakazila v preteklem letu. To pomeni, da bodo od sedaj naprej začasno zaposlili v tej ustanovi vedno manj brezposelnih delavcev. Čistilnice petroleja so pretekli teden odpustile precej delavcev pomožnih podjetij in grozijo z novimi odpusti, če se ne bo vprašanje dobave surove nafte čimprej rešilo. Poleg tega so začela zmanjševati število zaposlenih delavcev zidarska podjetja, ker jim vreme nagaja in ne morejo redno delati.

Kljub vsemu temu in kljub neizpolnjevanju obljub o gradnji novih tovarn in drugih gospodarskih ukrepov za rešitev gospodarske krize, je vladni komisar proti volji večine svetovalcev občinskega sveta uveljavil zakon, ki bo s 1. januarjem 1957 povzročil znatno povišanje cen najosnovnejšim življenjskim potrebščinam. Kot smo že mnogokrat poudarili, obstaja nevarnost, da bodo trgovci povišali cene za najmanj štirikrat toliko, kolikor bo znašalo povišanje trošarine.

Sedaj pa smo zvedeli, da se bodo baje nekateri meščani po obstoječih zakonskih predpisih obrnili na sodišče in zahtevali razveljavitev zakona štev. 703. To originalno zamisel podpirajo predvsem nekateri odvetniki, ki so tudi občinski svetovalci in ki so glasovali proti zakonu štev. 703. Ti trdijo, da sta glede uveljavitve tega zakona samo dve možnosti, in sicer: če zakon določa točen datum do kdaj mora biti trošarina povišana, potem je že ugotovljeno, da je ta datum zapadel; če pa zakon ne določa točnega datuma, potem je imenovanje prefekturnega komisarja do 31. decembra letos protizakonito, ker je občinski svet sklenil odložiti povišanje trošarin.

Da bodo čitatelji imeli jasnejšo sliko za koliko se bodo povišale cene predmetom široke potrošnje, ponovno objavljamo lestvico povišanja trošarin na nekatera najosnovnejša živila in druge predmete:

navadno vino: občina je do sedaj dobila 18,75 lire pri litru. Z novo tarifo pa bo dobila 22,50 lire, ali 3,75 lire več;

teleta živa teža: dosedanja tarifa 35.20 lire pri kg, nova tarifa 42.24 lire, ali 7.04 lire več;

govedo živa teža: dosedanja tarifa 21.60 lire pri kg, nova tarifa 25.92 lire pri kg, ali 4.32 lire več;

prašiči živa teža: dosedanja tarifa 22.40 lire pri kg, nova tarifa 26.88, ali 4.48 lire več;

ovce živa teža: dosedanja tarifa 22 lir pri kg, nova tarifa 26.40, lire pri kg, ali 4.40 lire več;

konji živa teža: dosedanja tarifa 11.28 lire pri kg, nova tarifa 16.92 lire, ali 5.64 lire več;

zaklana teleta: izven občine dosedanja tarifa 52.80 lire pri kg, nova tarifa 63.36 lire, ali 10.56 lire več.

zaklano govedo: izven občine dosedanja tarifa 43.20 lire, nova tarifa 51.48 lire, ali 8.64 lire več;

zaklani prašiči: izven občine dosedanja tarifa 33.60 lire pri kg, nova tarifa 40.32 lire, ali 6.72 lire več;

zaklane ovce: izven občine dosedanja tarifa 33 lir pri kg, nova tarifa 39.60 lire, ali 6.60 lire več;

zaklani konji: izven občine dosedanja tarifa 22.56 lire pri kg, nova tarifa 33.84 lire, ali 11.28 lire več;

soljeno meso: dosedanja tarifa 47.50 lire pri kg, nova tarifa 57 lir, ali 9.50 lire več;

navadne sveže ribe: dosedanja tarifa 3.75 lire pri kg, nova tarifa 4.50, ali 0.75 lire več;

boljše sveže ribe: dosedanja tarifa 23.625 lire pri kg, nova tarifa 28.35 lire, ali 4.725 lire več;

sir: dosedanja tarifa 28.50 lire pri kg, nova tarifa 34.20 lire, ali 5.70 lire več;

maslo: dosedanja tarifa 38.625 lire pri kg, nova tarifa 46.35 lire, ali 7.725 lire več;

Delegacije steklarne pri predstavnikih oblasti

Delavci Tržaške steklarne se še niso vdali v svojo usodo. Včeraj je zopet šla delegacija delavcev k škofu Santinu, ki je obljubil, da se bo za stvar zanimal. K škofu je šla delegacija svojcev teh delavcev. Ista delegacija je hotela še prej govoriti z županom Bartolijem, ki pa je bil odsoten in jo je zato sprejel generalni tajnik tržaške občine dr. Carminelli. Tudi on je obljubil, da se bo za stvar pozanimal.

Druga delegacija delavcev je šla na tajništvo Krščanske demokracije, PSDI in PRI ter se pozanimala, kaj so storile te stranke v prid delavcem.

Delavska zbornica pa je prejela včeraj pismo tajništva CGIL iz Rima, ki sporoča, da so posredovali pri ministrstvu za delo, ki pa je odgovorilo, da ima dr. Palamara vsa polnomočja in da mora on napraviti potrebne korake. Vsekakor pa je tajništvo CGIL obljubilo, da se bo še nadalje prizadevalo, da se najde za Tržaško steklarno kakšna rešitev.

Danes prizivna razprava «Corriere»-Bartoli

Danes bodo pred prizivnim sodiščem obravnavali priziv, ki ga je vložil odgovorni urednik dnevnika «Il Corriere di Trieste» Mario Dezman zaradi obsodbe na leto dni zapora in na 100.000 lir globe. Novinarju, ki ni bil še nikoli kaznovan, tedaj niso priznali niti pogojnosti kazni, pa čeprav je to predlagal celo državni tožilec.

Kakor je znano, se je moral Dezman 7. julija letos zagovarjati zaradi obtožbe žalitve tržaškega župana Bartolija, ki se je v začetku procesa prijavil kot zasebna stranka.

Delavci rafinerije Aquila za prosto izbiro zdravnikov

Tovarniški odbor rafinerije Aquila sporoča, da so delavci na skupščini, ki je bila 20. novembra, izglasovali resolucijo, s katero zahtevajo prosto izbiro zdravnika. Resolucijo so poslali pokrajinskemu odboru INAM in predsedstvu te ustanove.

○ Mestno podjetje za javno čistočo je ugotovilo, da prebivalci pogosto mečejo v posode za odstranjevanje smeti med ostalimi predmeti tudi še vroč pepel in tleče cunje, kar predstavlja resno nevarnost za požare. Zaradi tega poziva podjetje, da se meče v posode samo ugasle predmete in se jih v primeru potrebe polije z vodo.

Predstavniki italijanske in jugoslovanske delegacije, ki so na podlagi londonskega sporazuma označevali mejo med Jugoslavijo in Italijo na odseku od morja do hriba Goliča, so izročili obmejnim organom obeh držav odsek od Socerba do Goliča. S tem je označevanje meje na celotnem odseku od morja do Goliča zaključeno. Mejo so zaznamovali z belimi kamni in z večjimi izklesanimi stebri, kakršnega vidimo na naši sliki

IZPRED KAZENSKEGA SODIŠČA

Zaradi ponarejanja podpisov obsojen na 18 mesecev zapora

Ponaredil je podpise na potrdilih, ki naj bi izkazovala, da je bila podpora ustanove ECA izplačana

Po pritožbi neke nune šefu računovodskega oddelka občinske podporne ustanove, češ da Marija Eder vd. Jazbic nj že štiri mesece prejela denarne podpore, so takoj uvedli preiskavo, še zlasti, ker je naslednjega dne, to je 9. oktobra 1954. leta, prišla nova podobna pritožba, a tokrat s strani Ane Petron vd. Vukov.

Na podlagi teh pritožb, bi morala občinska ustanova plačati Jazbičevi 12.000 lir, Vukovi pa 1.500. Sodeč po potrdilih, pa bi moralo biti vse v najlepšem redu in vsote izplačane onim, ki so do teh imeli pravico. Šef upravnega oddelka je hotel zadevo osebno razčistiti in je obiskal Jazbičevo, ki zaradi bolezni ni mogla zapustiti postelje. Enako je storil tudi z Vukovo in tedaj je ugotovil, da so bili podpisi Jazbičeve na potrdilih ponarejeni.

Krivda za te prevare pa je padla na 34-letnega uradnika občinske podporne ustanove Ermanna Noachiga iz Ul. Giuliani, čigar naloga je bila izročiti podpore na domu. Tega pa ni storil, vsaj v primeru Jazbičeve in Vukove, katerih podpore si je pridržal zase.

Seveda je uprava ustanove prijavila Noachiga sodnim oblastem zaradi poneverbe javnega denarja in ponarejevanja podpisov in dokumentov, zaradi česar se je moral včeraj zagovarjati pred sodiščem.

Obtoženec je sicer priznal, da si je pridržal podpore revne in bolne Jazbičeve, ki naj bi mu dovolila, da bi on podpisal potrdilo namesto nje. Denar je končno dodal, pa bi ji ob priliki nesel in ga pošteno izročil. Noachig pa je zanikal, da bi si pridržal denar Vukove, vendar je imelo sodišče tudi za ta prekršek zadostne dokaze.

Ker se Jazbičeva zaradi bolezni včeraj ni mogla predstaviti sodišču, je predsednik kazenskega odseka poslal na dom sodnika v spremstvu tožilca, zapisnikarja in tudi obtožencevega zagovornika in med zaslišavanjem je ženska zanikala, da bi Noachigu dovolila, da bi podpisoval namesto nje. Pojasnila je nadalje, da podpore ni dobila od junija do septembra 1954. leta in da sta jo po Noachigevi prijavi sodišču obiskali njegova žena in sestra in ji prinesli dolžno vsoto. Ona denarja sicer ni hotela sprejeti, vendar sta ga ji ženski pustili in nato odšli.

S tem sta sicer pripomogli, da je sodišče lahko izreklo manjšo kazen, ker je bila povzročena škoda povrnjena že pred sodno razpravo. Vseeno pa je bila obtožba huda, zaradi česar je sodišče moža obsodilo na eno leto 8 mesecev in 20 dni zapora ter na 10.000 lir globe. Poleg tega so mu prepovedali za dobo enega leta službovanje v javnih službah. Sodišče je nadalje odredilo, da se potrdila s ponarejenimi podpisi uničijo.

Preds. Fabrio, tož. Scarpa, zapisn. Rachelli, obramba odv. Kezich in P. Sardos.

V OKVIRU DOLOČB VIDEMSKEGA SPORAZUMA

FITOPATOLOGI RAZPRAVLJALI O ZATIRANJU RASTLINSKIH BOLEZNI

Sestanek je bil v Kopru in so se ga udeležili italijanski in jugoslovanski strokovnjaki

V okviru določb videmskega sporazuma je bila pretekli teden v Kopru skupna konferenca jugoslovanskih in italijanskih fitopatologov, gozdarskih in kmetijskih strokovnjakov, na kateri so razpravljali o zatiranju rastlinskih bolezni in škodljivcev v obmejnih krajih.

Na osnovi obširnega referata jugoslovanske delegacije in pripomb italijanskih strokovnjakov so ugotovili, da se na obeh straneh meje bore proti istim boleznim in škodljivcem in da so tudi zatiralna sredstva, katera uporabljajo, skoro enaka.

Delegaciji sta nato sklenili vzpostaviti čim tesnejše sodelovanje med obema službama za zaščito rastlin v obmejnih krajih, za kar bodo že 1. januarja izmenjali redna poročila o pojavih in širjenju rastlinskih bolezni, o zatiralnih ukrepih in doseženih rezultatih. Predvideli so tudi izmenjavo strokovne literature in propagandnega materiala med Kmetijskim inštitutom Slovenije in fitopatološkima observatorijema v Trstu in Veroni. Ostali sklepi predvidevajo ožje sodelovanje in sestajanje strokovnjakov obeh držav za ugotavljanje dejanskega stanja raznih bolezni in škodljivcev.

Jugoslovansko delegacijo je vodil direktor zvezne uprave za varstvo rastlin ing. Srboljub Todorović, italijansko pa zastopnik direkcije za kmetijstvo vladnega komisariata v Trstu prof. Cualfardo Piccoli. Obe delegaciji sta pozdravila tajnik koprskega okraja in italijanski konzul v Kopru.

KRITIKE IN POROČILA

LEPO USPEL KONCERT pevskega društva «Primorec»

V nedeljo popoldne je koncertiralo pevsko društvo «Primorec» v dvorani Prosvetnega doma na Opčinah. Zbor je mnogoštevilen: vpisanih je 82 članov, nastopilo jih je nekaj manj. Sami mladi ljudje, polni poleta in mladostnega ognja. Krepki so posebno soprani in basi. Odkar jih je začel učiti sedanji pevovodja, to je poldrugo leto, so že samostojno nastopili dvakrat doma, po enkrat v Križu, pri Sv. Barbari in zdaj na Opčinah. Akoravno je pri nas zborovsko petje od časa do časa v krizi, se vendarle zgodi, da ko se najde pravi pevovodja, so vse težave kmalu premagane in naenkrat se vname plamen kakor vulkan in naravnost težko je brzdati neugnane mlade sile... Vodi jih Oskar Kjuder. Odkar je prišel po študiju zopet v Trst, se je izkazal na področju glasbe povsod, kjerkoli se je lotil: kot izvajalec pri Glasbeni Matici kot učitelj, kot organizator in dirigent orkestra. In tukaj zopet kot zborovodja. Ti pevci so se mu posebno priljubili zaradi njihove neoporečne vdanosti in discipline, ki jo vzdržujejo sami med seboj in pa zaradi tega, ker so znali iti preko tistih ambicij, ki druge ločijo in s tem rušijo vsako s plemenitim namenom začeto delo.

Na programu je bila prva Gallusova skladba: Glejte, kako umira pravični! Že sam pogled na to veliko skupino mladih, a resnih ljudi je razveselil srce. Ko so pa zadoneli veličastni glasovi te duhovne pesmi, se je zdelo človeku, da je nekje v sikstinski kapeli ob sveti daritvi... Dostojno je bilo, da je bila tudi ta pesem postavljena na program in kar na prvo mesto!

V nadaljevanju je zbor zapel nekatere narodne: Pojdem v rute, Gor čez izaro, Jedan mali brodič. Nekaj je bilo ljubezenskih: Nocoj pa, oh, nocoj, in Pohojena travca (Venturini). Od umetnih pesmi: Laharnar: Mladosti ni in J. Ocvirk: Igra kolo. Nekaj je bilo budnic, ki se še vedno lepo glasijo: Aljaž: Ne zveni mi in Opomin k veselju. Težišče vsega programa pa je bilo vloženo v pesmi, ki so povezane z osvobodilno borbo. Četudi so bile vse druge pesmi zaradi lepega izvajanja sprejete z odobravanjem, se je pri zadnjih pesmih poslušalstvo tako razvnelo, da ni hotelo končati s ploskanjem in so se morale nekatere pesmi ponoviti. V to zadnjo skupino spada: Soči (v Vrabčevi priredbi), Pozdravljena domovina (Venturini), Pesem 14. divizije (napisal Radovan Gobec), Naš Kras, prekrasna, navdušenja in tudi nekoliko ruskega duha prepolna skladba našega Boštjančiča, potem Konjeniška, ruska skladba Aleksandrova in Gotovčeva: Nove brazde. Zadnje pesmi je še bolj podžgala spremljajoča harmonika v izvedbi Oskarja Kjudra.

Pred vsako pesmijo je napovedovalec povedal nekaj besed o pesmi in o tistem, ki je pesem napisal.

Koncert je zelo lepo uspel, ker so mu Openci posvetili pozornost, katero zasluži in so zaradi tega napolnili dvorano Prosvetnega doma in vsako pesem pazljivo in vneto poslušali in jo nagradili z obilnim odobravanjem.

Skupina pevcev, med katero so tudi trije dobri solisti: Miro Čuk, Lucijan Čumpa in Solza Kralj, se je v svojem petju tako iživela, da je dosegla v «forte» ogromno moč in neko eksplozivnost, kakor je v naravi vseh mladih zborov. S časom pa bodo tudi v «piano» postali glasovi plemeniti, da se bodo približali idealu, katerega si je postavil njihov neugnani pevovodja, ki jih namerava v posebnih vajah teoretsko in tudi glasovno izobraziti, da bodo pevci mogli doseči tisto stopnjo umetniškega izvajanja, ki je mogoča le po dolgoletni in vztrajni vaji.

IVAN GRBEC

Obvestilo KZ

Obveščamo vse dvolastnike, ki imajo gozdove v bivši coni B, da morajo že letos vložiti prošnjo za sekanje drv v letu 1957. Sekali bodo lahko spomladi ali jeseni. Opozarjamo vse prizadete, da vložijo zadevne prošnje v pisarni Kmečke zveze do 24. decembra letos, ker se po tem roku prošnje ne bodo sprejemale.

Tajništvo Kmečke zveze

Letos več tečajev za usposabljanje brezposelnih

Minister za delo in socialno skrbstvo je odredil, da se v Trstu odpre večje število tečajev za usposabljanje brezposelnih kakor lani. V Rimu pripravljajo ustanovitev 94 takšnih tečajev za naše področje, v katerih bodo zaposlili 2198 delavcev. Lani je bilo 74 tečajev z 2045 delavci. Ustanove, ki skrbe za te tečaje, bodo začele sprejemati delavce takoj potem, ko dobi deželni urad za delo potrebna pooblastila.

Uradi gen. konzulata FLRJ 29. in 30. t.m. zaprti

Uradi generalnega konzulata FLRJ v Trstu bodo dne 29. in 30. t. m., ob priliki državnega praznika, zaprti.

○ Generalna direkcija državnih železnic sporoča državnim upokojencem, da lahko dobijo potrdila za 24 voženj s posebnimi ugodnostmi vrste «C». Potrdila veljajo tri leta

Prometni nezgodi

Med vožnjo z motornim kolesom je 29-letni Egidij Milič iz Saleža včeraj pozno popoldne podrl na tla 44-letno Libero Toncelli od Sv. M. M. Spodnje, katero so zaradi udarca na čelu sprejeli s prognozo okrevanja v 15 dneh na I. kirurškem oddelku.

Na istem oddelku, a s prognozo okrevanja v 8 dneh, so pet minut kasneje sprejeli tudi 77-letno Frančiško Skerl vd. Bordin iz Ul. Paduina, katero pa je med prekoračenjem D'Annunziovega drevoreda podrl na tla 37-letni Milan Kjuder iz Lonjerske ceste, ki se je s svojim motorjem vozil v smeri Garibaldijevega trga.

Z žerjava je padel

Z rešilnim avtom se je moral včeraj malo pred 14. uro zateči v bolnišnico 33-letni Branko Kuret iz Riemanj št. 107, katerega so zaradi globoke rane na levi strani glave, udarcev na čelu, ramenu in gležnju desne noge sprejeli s prognozo okrevanja v 7 ali 10 dneh na I. kirurškem oddelku.

Kuret je izjavil, da je med delom pri gradnji nove tovarne v Žavljah padel s štirih metrov visokega žerjava.

OD VČERAJ DO DANES

ROJSTVA, SMRTI IN POROKE

Dne 27. novembra se je v Trstu rodilo 9 otrok, poroke so bile 3, umrlo pa je 19 oseb.

POROČILI SO SE: uradnik Rolando Tomasetig in uradnica Ermenegilda De Maestri, strugar Valerio Giacomin in gospodinja Pia Maria Prodan, prodajalec Giovanni Petronio in gospodinja Ida Umer.

UMRLI SO: 32-letni Guido Depase, 44-letni Stefano Bassanese, 86-letna Giovanna Stalz por. Adam, 69-letni Emilio Re, 18-letni Franco Musso, 79-letni Francesco Drioli, 40-letna Rosalia Bozich por. Vascotto, 57-letni Andrea Dugan, 75-letni Nicolò Pitacco, 56-letni Carmelo Spano, 73-letni Giovanni Rizzi, 89-letni Antonio Spangher, 88-letna Maria Della Giustina vd. Bombardati, 76-letna Maria Vidmar vd. Soleri, 81-letni Josip Kakovič, 80-letni Giuseppe Lunardis, 72-letna Eugenia Ferfoglia vd. Pelicon, 75-letna Ana Jurišević, 81-letna Uršula Gombač.

NOČNA SLUŽBA LEKARN

INAM - Al Cedro, Trg Oberdan 2; G. Papo, Zg. Kiadin 1095 (Sv. Alojzij); Picciola, Ul. Oriani 2; Alla Salute, Ul. Giulia 1; Serravallo, Trg Cavana 1; Harabaglia v Barkovljah in Nicoli v Skednju.

SNG za Tržaško ozemlje

DANES 28. t. m. ob 20.30 v Avditoriju v Trstu

PREMIERA
Robert Anderson

ČAJ IN SIMPATIJA

drama v treh dejanjih (štirih slikah)
Prevedel JARO DOLAR
Prvič v slovenščini
Režiser JOŽE BABIČ
Scenograf VLADIMIR RIJAVEC

Laura Reynolds - Štefka Drolčeva; Lilly Sears - Zlata Rodoškova, Tom Lee - Silvij Kobal; David Harris - Stane Raztresen; Ralph - Edvard Martinuzzi; Al - Julij Guštin; Bill Reynolds - Jožko Lukeš; Herbert Lee - Modest Sancin; Steve - Ivo Kuferzin.

Za mladino pod 16. letom neprimerno!

Prodaja vstopnic v Tržaški knjigarni v Ulici sv. Frančiška št. 20 ter eno uro pred pričetkom predstave v Ul. Roma štev. 15/II.

PONOVITEV v soboto ob 20.30 pri Sv. Ivanu in v nedeljo popoldne na Opčinah.

SLOVENSKA PROSVETNA ZVEZA in SLOVENSKO-HRVATSKA LJUDSKA PROSVETA

priredita v nedeljo, 2. decembra ob 16. uri

v AVDITORIJU

slavnostno spominsko proslavo ob 50-letnici smrti S. Gregorčiča

Na sporedu je: govor, recitacije, nastop mladinskega pevskega zbora Glasbene Matice, pevskega zbora PD «Vesna», pevskega zbora PD «S. Škamperle» ter solistov, zbora in orkestra Glasbene Matice.

Vabimo k številni udeležbi!

NAMIZNI

BELEŽNI KOLEDAR DIJAŠKE MATICE

za leto 1957 je izšel

Praktični koledar spada na pisalno mizo vsakega Slovenca!

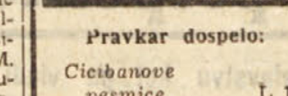

Pravkar dospelo:

Cicibanove pesmice	L 130.-
Cirkus	L 130.-
Pesmice	L 130.-
Veliki in mali zajec	L 200.-
Veseli raj	L 120.-
Vetrova uspavanka	L 200.-
Bratec in sestrica	L 290.-
Solzice	L 250.-
Litovske pravljice	L 500.-

TRŽAŠKA KNJIGARNA
Trst - Ul. Sv. Frančiška 20
Telefon 37-338

Ljudska prosveta

Prosvetno društvo «S. Škamperle» - Sv. Ivan javlja, da bo redni občni zbor danes 28. novembra ob 20. uri v društvenih prostorih na stadionu «Prvi maj». Ob 20.30 bo občni zbor sklepčen ob vsaki udeležbi. Vabimo vse člane in prijatelje društva, da se udeležijo občnega zbora.

* * *

Izvršni odbor Slovenske prosvetne zveze v Trstu bo imel sejo v petek 30. novembra t. l. ob 18. uri na sedežu.

GLASBENA MATICA

Starše, ki bi želeli prijaviti svoje otroke v otroški pevski zbor, obveščamo, da so vaje vsak petek ob 18.15 uri v sobi Glasbene Matice, Ul. R. Manna 29 pod vodstvom strokovnega učitelja.

Razna obvestila

OBČNI ZBOR SPDT

V torek 4. dec. ob 20.30 bo v Gregorčičevi dvorani v Ul. Roma 15-II., redni občni zbor SPDT.

Izleti

Izlet SPDT

v Postojnsko jamo in Predjamo

SPDT priredi v nedeljo 2. decembra izlet v Postojnsko jamo in Predjamo. Vpisovanje še danes.

PRISPEVAJTE ZA DIJAŠKO MATICO!

GLEDALIŠČA

GLEDALIŠČE VERDI

Danes ob 20.30, za abonente reda B, tretja predstava Menottijeve opere «Telefon» in Straussove opere «Elektra» z istimi igralci kot pri prejšnjih predstavah.

RADIO

TOREK, 27. novembra 1956
TRST POSTAJA A

SREDA, 28. novembra 1956

11.30 Zabavna glasba; 12.00 Predavanje; 12.10 Za vsakogar nekaj; 12.45 V svetu kulture; 12.55 Hrvatske pesmi poje Andjelka Nežić; 13.30 Olimpijski dnevnik nato Bizetove skladbe; 14.00 Poje Giuseppe Campora; 17.30 Plesna čajanka; 18.00 Beethoven: Koncert št. 4; 18.30 Pisani balončki; 18.40 Zbor Chosraliers; 19.00 Lecuonovi motivi; 19.30 Pestra glasba; 20.00 Šport; 20.05 Ritmična glasba; 20.30 Vokalni tercet Metuljček; 20.50 Orkester Melodicon; 21.00 Obletnica tedna; 21.00 Simfonični koncert; 21.45 Dunajske melodije; 22.00 Predavanje; 22.15 Čelist Pierre Fournier; 22.37 Elgar: Morske slike; 23.00 Zmerni ritmi.

TRST I.

14.30 Tržaška kulturna kronika; 19.05 Koncert pianista Glauca Del Bassa; 21.00 Valentino Fioravanti: «Potujoči virtuozi», komična opera v 2 dej.

KOPER

Poročila v slovenščini: 6.00, 7.00, 7.15, 13.30, 14.15, 15.00, 19.00, 22.00.

Poročila v italijanščini: 6.30, 12.30, 19.45, 23.00.

5.00-6.15 Spored iz Ljubljane; 6.15 Jutranja glasba; 7.00-7.15 Spored iz Ljubljane; 7.25 Deset minut ritma; 7.35 Tri jutranje popevke; 7.45 Koledar; 11.00-12.05 Spored iz Ljubljane; 12.05 Troje, četvero opernih glasov; 13.45 Ritmi in pevci od tu in tam; 14.20 Kulturni dogodki na Primorskem; 14.30 Zabavna glasba; 14.40 Predstavljamo vam komorni zbor radia Zagreb; 15.00-17.00 Spored iz Ljubljane; 17.00 Ritmi in popevke; 17.25 Igra Nada Djordjević-Kocić; 18.00-19.30 Spored iz Ljubljane; 19.30 Lahka glasba; 20.00-23.00 Spored iz Ljubljane; 23.10 Nočni simfonični koncert.

SLOVENIJA

327,1 m, 202,1 m, 212,4 m

Poročila ob 5.00, 6.00, 7.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.00, 22.00.

11.00 Venček slovenskih narodnih in domačih pesmi; 12.05 Maria Caniglia in Beniamino Gigli pojeta znane in priljubljene arije; 12.40 Skladbe Harolda Arlena igra orkester David Rose; 13.15 Igra zabavni oktet; 14.05 Radijska šola za srednjo stopnjo (ponovitev) t) Branko Copič: Kurir pete čete, b) Partizanske pesmi; 14.35 Želeli ste — poslušajte!; 15.30 Prenos meddržavne nogometne tekme Anglija-Jugoslavija iz Londona - reporter Mladen Delić; 17.15 «Pesmi dobre volje», izvajajo zbor in narodna družina radia Zagreb in grupa pevcev in solistov radia Beograd; 18.00 Kulturni pregled; 19.30 Čestitke za dan republike; 20.30 Koncert komornih zborov iz Beograda, Zagreba in Ljubljane; 21.15 Pester glasbeni spored; 22.15 Domača zabavna in plesna glasba.

TELEVIZIJA

17.30 Spored za otroke; 20.45 Vesti; 21.00 Koncert lahke glasbe; 22.00 Giampiero Boneschi: «Gledališka agencija», balet.

KINO

Excelsior. 15.00: «Železničar», P. Germi, S. Urzi.
Fenice. 15.30: «Cesarstvo Sonca», J. Chandler, G. Nader.
Nazionale. 15.30: «Kriminalni oddelek, primer 24», M. Windsor, J. Archer.
Filodrammatico. 16.00: «Brezobzirni jezdec», C. Moore, J. Silverveels.
Supercinema. 16.00: «Češčeno bitje», J. Cotten, E. Bartok
Arcobaleno. 16.00: «Zadnja karavana», F. Farr, R. Widmark.
Astra Rojan. 16.00: «Demon na otoku», J. Payne, M. Murphy.
Capitol. 16.00: «Donatella», E. Martinelli, G. Ferzetti.
Cristallo. 16.00: «Osvajalec», J. Wayne, S. Hayward.
Grattacielo. 16.00: «Veliki manevri», M. Morgan, G. Philipe.
Alabarda. 15.30: «Osvajalec», J. Wayne, S. Hayward.
Ariston. 16.00: «Podjetni gospod Dick», C. Grant, M. Loy.
Armonia. 15.00: «Parada nemogočega», F. Mac Murray, J. Leslie.
Aurora. 16.00: «999, Scotland Yard», D. Farrar, D. Knight.
Garibaldi. 16.00: «Kajnova kri», J. Payne, M. Freeman.
Ideale. 15.00: «Severozahodni prehod», S. Tracy, R. Young.
Impero. 15.00: «Aleksander Veliki», R. Burton, D. Darrieux.
Italia. 16.00: «Zgodbe mladih žena», A. Hepburn, J. Greenwood.
S. Marco. 16.00: «Ljubezenski beg», C. Webb, A. Francis.
Kino ob morju. 16.00: «Ljubezensko dejanje», K. Douglas. Mladoletnim prepov.
Savona. 16.00: «Veliki grešnik», G. Peck, A. Gardner.
Viale. 16.00: «Zaseda», R. Taylor, J. Hodiak.
Vittorio Veneto. 15.15: «Mož z zlato roko», F. Sinatra, K. Novak. Mladoletnim prepov.
Belvedere. 15.30: «Bel božič», D. Kaye, B. Crosby.
Marconi. 16.00: «Mošeja v puščavi», R. Conte, V. Mac Laglen.
Massimo. 16.00: «Leta, ki se ne vrnejo», G. Philipe, V. Morlconi.
Novo cine. 15.30: «Zelena leta», C. Coburn, T. Drake.
Odeon. 16.00: «Disneyevi junaki».
Radio. 16.00: «Uničevalec», L. Tierney, M. Laurence.
Skedenj. 18.00: «Mikrofon je vaš»

ZAHVALA

Vsem, ki so z nami sočustvovali ob izgubi našega dragega

Franca Zafreda

se iskreno zahvaljujemo. Posebno zahvalo vsem prijateljem in znancem za tolažilne besede, vsem darovalcem cvetja ter vsem onim, ki so ga spremili na zadnji poti. Iskrena hvala tudi družini Skerlavaj z Opčin in še posebej gospe Maliji, ki so s sočutjem in požrtvovalnostjo stregli pokojniku v času njegove bolezni.

Družini
ZAFRED in VIANELLO

O SOCIALISTIČNI ZDRUŽITVI

Sodba NSZ o poslednjem zasedanju centralnega komiteja PSI - Odnos do KPI in do desnega krila PSDI

Sodba neodvisnih socialistov o rezultatih poslednjega zasedanja centralnega komiteja PSI more biti le pozitivna, četudi ima ta sodba le začasen značaj, kajti to zasedanje ne zaključuje, ampak začenja predkongresno kampanjo. Globlja proučitev diskusij, ki so se vršile na tem zasedanju, postavlja na laž tendenčna in zlobna podtikanja meščanskega in socialdemokratskega tiska, ki bi nam hotela, z uporabo stare in zastarele sheme, prikazati vodilno skupino PSI, kakor da bi jo razjedalo ostro in neozdravljivo nasprotje med «fuzionisti» in «avtonomisti». Na srečo nas vseh pa stvari ne stoje tako, in pozitivne plati te diskusije prevladujejo nad negativnimi. Danes vemo nesporno, da ni osebe, pa naj bi bil to tudi najbolj zaslužen tovariš, ki bi se hotela ali mogla postaviti na mesto stranke, ampak se mora omejiti na to, da jo izraža in da tolmači njeno voljo. Ugotavljamo brez dvoumnosti, da je prejšnjo sivo soglasnost zamenjala smela dialektika, ki je nezamenljivo jamstvo za pristno demokratično ozračje; končno pa vidimo, da so se starim tovarišem pridružili sposobni mlajši tovariši, ki aktivno prispevajo k izoblikovanju skupne linije, in to s sodbo, ki ne pozna predsodkov.

Na političnem terenu je centralni komite PSI povedal s potrebno jasnostjo, da stranka odkrito zasleduje politiko združitve, da pa, kakor poudarja svojo avtonomijo do KPI in svobodo kritike glede stalinizma, tako hkrati odklanja združitev «za vsako ceno», ki naj bi se izvršila na temelju kapitulantske politike socialdemokracije. *Vsi* govorniki so sprejeli jasno sodbo vodstva o madžarskih dogodkih, toda *vsi* govorniki so tudi potrdili svoje nasprotovanje centrizmu in atlantskemu paktu. V teh strogo postavljenih mejah je moč razločiti tri usmeritve: prvo, ki zahteva večje popuščanje socialni demokraciji, drugo, ki v bistvu ne zaupa socialni demokraciji, in v katerem prevladuje strah pred frontalnim prelomom s KPI; in končno tretja usmeritev, ki teži za tem, da se krmilo stranke obdrži na poti stvarne socialistične alternative. Ne vemo še, če bodo te tri usmeritve našle enotno platformo na kongresu, ali če se bodo raje «preštele»; vsekakor pa se nam zdi izključeno, da bi na konkresu mogla prevladati kapitulantska politika do resnice, ali politika novega fuzionizma. In to nam zadošča, tudi če seveda ne zadošča meščanskemu tisku, ki računa z razcepom v PSI, in s tem, da bi de: socialistične stranke pridobil za politiko socialdemokratske desnice; od tod velike pohvale Riccardu Lombardiju (ki mu prav gotovo niso dobrodošle), od tod fantastične špekulacije na račun Nennija, od tod ostri in neusmiljeni napadi na Pertinija.

* * *

Po našem mnenju je napaka, ki tiči v jedru tez (sicer bogatih z zanimivimi idejami), ki jih je razložil Riccardo Lombardi, v tem, da on, podzavestno ali ne, računa z domnevo, da bo prišlo do hitrega preliva komunistične stranke, ali njenega pretežnega dela, v socialistično stranko, ali da bo ta stranka prešla na socialistične pozicije. Naj se misli o politiki KPI karkoli (in vsem je znano kakšno je naše mnenje o tej zadevi), ne moremo pa si nikakor utvarjati, da bi se ta stranka stopila kakor sneg na soncu. Ostra in frontalna polemika ne vodi torej k delavski združitvi, ampak — in to neodvisno od dobre vere onega, ki vodi polemiko — k prepiru med delavci in kmeti, k novi Palači Barberini, z vsem tem, kar sledi.

Zdi se nam pa, da nasprotno napako delajo tisti tovariši, ki so — upravičeno zaskrbljeni, da ne bi zdrknili v aprioristični protikomunizem — na tem, da podležejo napačnemu izseljevanju glede enotnosti. Na ta način se zaradi slabo pojmovane enotnosti pristaja na napake komunistične vodilne skupine, se odreka svobodi kritike in sodbe do komunističnega sveta in se odpove socialistični funkciji. Osrednje vprašanje socialistične politike je danes vprav v tem, da se ognemo tema dvema nasprotnima napakama, da dosledno ščitimo socialistično avtonomijo in svobodo sodbe in kritike do KPI, in da se hkrati izognemo nevarnosti, da bi sicer zelo globoko politično in ideološko nesoglasje privedlo do preloma v razrednem gibanju, do sindikalnega razcepa, do kapitulacije. Rešitev tega vprašanja je naznačena v naši, tako pogosto omenjeni formuli *«avtonomije in socialistične pobude v okviru razredne solidarnosti»*.

* * *

Komunistična stranka in njen tisk sta do PSI zavzeli stališče, ki ga smatramo za negativnega in za takega, ki ima nasprotni učinek, ker vodi do ostre polemike proti precejšnjemu delu socialistov, ki se obtožujejo da so v večji ali manjši meri agenti socialdemokratske desnice. Najbujše pri tem je to, da se ta polemika vodi na osnovi tradicionalnih stalinističnih shem, tako da iz nje izhaja, da bi morali socialisti dati svoj podpis na napake KPI, da ne bi prišlo do izoliranja te stranke. Dejansko pa je res kakor je dejal Nenni, da ima KPI tolikšno moč, da je ne more nihče umetno izolirati, če se sama ne izolira. Po drugi strani pa delavska akcijska enotnost leži prav tako pri srcu socialistom, kakor komunistom, in oni so pripravljeni boriti se proti tistim, ki bi jo skušali razbiti; dobro pa je povedati jasno, da nas podpora stvari enotnosti nikakor ne veže, da damo komunistom prav, kadar mislimo, da delajo napake. Za nami je razdobje udobnih zaveznikov, in možno je sedaj le prijateljstvo, ki naj temelji na enakopravnosti in na najglobljih vzajemni odkritosrčnosti. Le tako je možna edina alternativa apriorističnemu protikomunizmu socialdemokratske desnice. Prav tako je potrebno povedati jasno, da ne moremo sprejeti semplicistične teze o «množini strank delavskega razreda», ki je tako draga listu «Unità». Ta «množina» je dejansko razcep, je drama delavskega gibanja, in vsi bi se morali zavzeti, da se ponovno vzpostavi enotnost. Prepričani pa smo, da se ne dela za stvar enotnosti niti s tem, da se frontalno napada KPI niti s tem, da se zamolčujejo njene napake. Pogoji za organsko enotnost delavcev v eni sami stranki leže v razgovoru brez predsodkov, v tem, da socialisti, zavržejo maksimalistični reformizem, v tem da komunistični svet zapusti stalinistične sheme.

* * *

Preteklo nedeljo se je sestalo vodstvo NSZ, kjer so postavili smernice, ki naj neodvisne socialiste vodijo v njihovi borbi za socialistični združitev:

1. socialisti se morajo boriti za zunanjo politiko, ki prispeva k pomirjenju in k aktivni koeksistenci, da bi premagali nasprotujoče si bloke in povratek k hladni vojni, podpirati morajo kolonialna ljudstva v njihovi borbi za osvoboditev in poudariti pravico narodov Vzhodne Evrope do njihove neodvisnosti; 2. socialistična združitev ne more in ne sme biti orodje za razcep delavskega razreda, ampak mora prispevati k temu, da postane učinkovita dejanska razredna solidarnost; 3. jasen in nedvoumen prelom s centrizmom je bistveni pogoj za socjalistično združitev, kar pa ne vključuje prekinitev stika s katoliškimi ljudskimi gibanji; 4. sindikalna enotnost, brez vsakršne diskriminacije, in na temelju stvarne notranje demokracije, je osrednja naloga socialistične borbe. Vodstvo NSZ pa poudarja, da je mesto socialistov v CGIL, dokler še obstajajo posledice sindikalnega razcepa.

Bližamo se socialistični združitvi; vsekakor pa bi bila huda napaka, če bi tovariši okrog NSZ mislili, da je prišel sedaj čas za popuščanje v lastni politični in organizacijski dejavnosti. Nasprotno: vprav sedaj je treba podvojiti napore, povečati borbenost in iniciativo. V nobenem primeru nimamo namena likvidirati dragoceno moralno in ideološko dediščino, ampak jo moramo pozitivno vključiti v proces združitve. Ne moremo iti počivat v zaledje: nadaljevati moramo z našo borbo v prvih vrstah italijanskega socializma.

LUCIO LIBERTINI

(Iz *«Risorgimento Socialista»*)

V velikem podvigu za odkritje nepoznanih predelov Antarktike sodelujejo tudi letala. Na sliki ameriško letalo, ki je skupno z drugim takim letalom pripeljalo na Južni tečaj osem ameriških mornarjev in ustrezno opremo. Prva skupina pa se je znašla v velikih težavah in so ji morali priti na pomoč

BELGIJSKI SOCIALISTIČNI SINDIKATI PRED VEČJO AKCIJO?

Gre za podržavljenje vseh rudnikov premoga

Po katastrofi v rudniku Marcinelle, kjer je izgubilo življenje 263 rudarjev, se je v belgijski javnosti in predvsem v sindikalnih krogih začela ponovna ostra kritika proti celotnemu sistemu proizvodnje premoga v Belgiji. Ob tej priliki so bile ožigosane tudi razmere, ki vladajo v belgijskih premogovnikih. Po mnenju najbolj reprezentativnih sindidikalnih organizacij, ki imajo glede tega podobna gledišča, je podržavljenje premogovnikov edino izhodišče za zagotovitev razvoja te gospodarske panoge, ki je življenjsko važna za gospodarstvo Belgije. Hkrati pa bi podržavljenje omogočilo tudi boljše delovne pogoje za tisoče belgijskih in tujih rudarjev, ki so zaposleni v teh premogovnikih.

Nesporno je, da je bilo vprašanje premoga vedno osrednje vprašanje vsega belgijskega gospodarstva. O tem zgovorno pričajo argumenti sindikatov: premog je edini prirodni vir energije, katerega ima Belgija v izobilju. V tej industrijski panogi dela okoli 140 tisoč delavcev, poleg tega pa mora Belgija prodati v tujino okoli 40 odstotkov svojega premoga, da bi s tem zagotovila sredstva za nakup cenenega industrijskega premoga za predelovalno industrijo. Cene industrijskega premoga so za belgijsko elektroindustrijo, za njene koksarne in kemične tovarne odločilnega pomena, ker odločilno vplivajo na konkurenčno sposobnost teh industrijskih panog na tujih tržiščih. Zasebni lastniki — kapitalisti, so se pokazali za nesposobne, da bi na ustrezen način upravljali rudnike in da bi reševali te zapletene vendar pa med seboj tesno povezane probleme.

Izhajajoč iz te ugotovitve, je Splošna zveza dela Belgije izdelala obsežen elaborat o vprašanju premoga v Belgiji. V tem elaboratu so prikazana zelo zanimiva dejstva, ki očitno prikazujejo dejansko stanje v belgijskih rudnikih in osvetljujejo drobno mrežo finančnih sporazumov, ki so bili sklenjeni zato, da se premogovniki izroče kontroli močnih finančnih trustov. Sindikati dokazujejo, da finančne skupine kontrolirajo 76 odstotkov belgijskih premogovnikov, medtem ko je neodvisnih le 24 odstotkov premogovnikov. Lastniki premogovnikov že več let razširjajo vesti, da je premogovna industrija nerentabilna. S tem hočejo doseči več ciljev: odklanjajo zahteve delavcev po zvišanju plač, obdržati hočejo visoke cene industrijskemu premogu ter si izposlujejo velike dotacije, ki jih daje država za one premogovnike, ki niso rentabilni. Začenši od leta 1945 so te podpore bile dane ali neposredno rudnikom, ali pa v obliki pokojninskega, bolniškega in invalidskega sklada, s čimer je olajšano breme lastnikov premogovnikov.

Po ustanovitvi evropske skupnosti za premog in jeklo je bila nerentabilnim rudnikom izplačana posebna pomoč v skupnem znesku 3 milijard belgijskih frankov, kar je z ostalimi direktnimi in indirektnimi državnimi subvencijami zneslo skupno 31 milijard belgijskih frankov. Z druge strani pa se profiti v obliki dividend, ki so jih ustvarili rentabilni rudniki, dvigajo na okoli 4 milijarde frankov. Ta vsota pa je šla v žepe izključno kapitalistom. Sistem subvencij — zatrjujejo belgijski sindikalisti — «predstavlja komedijo», ker skupnost intervenira v korist finančnih skupin, ki imajo v svojih rokah tako nerentabilne kakor rentabilne rudnike in pridemo tako do protislovnega rezultata, da plačuje dividende delničarjem premogovnih družb dejansko vsa belgijska skupnost.

Kar se tiče dela oziroma delovnih pogojev v premogovnikih, zatrjujejo belgijski socialistični sindikati, je že, neznatna tehnična napaka dovolj, da se nad glavami rudarjev zruši katastrofa. Vzrok temu je zastarela oprema, slabo vzdrževanje instalacij, pomanjkanje najosnovnejših varnostnih ukrepov in pa akordni sistem dela, ki goni delavce, da delajo čimbolj naglo in da nimajo pri tem dovolj časa za one ukrepe, ki bi zavarovali njihovo življenje v rudniku.

Potemtakem se rešitev celotnega problema da doseči le s korenito reformo in ne s polovičarstvom, ki ga predlagajo določeni krogi. Generalni tajnik Splošne zveze dela Belgije pravi o tem takole: «Pogoji eksploatacije premogovnikov v nacionalnem obsegu se z uvedbo delavskih predstavnikov v vodstvu vsakega izmed številnih premogovnikov ne morejo izboljšati. To rešitev odklanjamo, ker nočemo kompromitirati načela samouprave s eksperimentom, ki ima že vnaprej določene slabe pogoje. Potrebna je zato popolna preosnova tehnične strukture». Iz tega lahko zaključujemo, da je treba iskati rešitev v podržavljenju premogovnikov.

Zahteva po podržavljenju pa po mnenju Splošne zveze dela ne predstavlja samo akt solidarnosti z belgijskimi rudarji, ampak tudi ustvarjenje primernih pogojev za ohranitev gospodarske aktivnosti dežele. S podržavljenjem bi se po mnenju istih krogov — dosegli trije cilji, ki bi bili izredno koristni i za rudarje i za skupnost. Predvsem bi se povečala varnost rudarjev in zvišal njihov življenjski standard. Zagotovila bi se pa tudi zadostna proizvodnja premoga in končno bi cene premogu padle na najnižjo možno raven.

Podržavljenje bi se uresničilo z osnovanjem enotnega podjetja javnega značaja — nacionalne družbe belgijskih premogovnikov — ki bi ob ustrezni kontroli uživalo široko avtonomijo v upravnem, tehničnem in finančnem pogledu. To bi po mnenju sindikalnih krogov predstavljalo elastično rešitev, ki bi omogočila, da v upravi te nacionalne družbe sodelujejo poleg proizvajalcev tudi potrošniki ter predstavniki vseh delavcev. Velika tehnična koncentracija, ki bi pri ustanovitvi te družbe nastala, bi omogočila izvedbo obsežnih del za izboljšanje delovne varnosti rudarjev ter za modernizacijo rudnikov pri čemer bi se primanjkljaji nerentabilnih rudnikov kompenzirali z viški rentabilnih rudnikov.

Nedavni izredni kongres Splošne zveze dela bi bil moral dati dokončni odgovor, ali naj se sindikati sedaj angažirajo z vsemi svojimi sredstvi za nacionalizacijo. Odgovor v kongresni dvorani je bil enoten in jasen: Potrebno je takojšnje podržavljenje premogovnikov. Ta odločnost nakazuje, da se proti premoči zasebnega kapitala v eni od ključnih gospodarskih panog belgijskega gospodarstva lahko v kratkem pojavijo močnejše akcije belgijskih socialističnih sindikatov.

Nocoj premiera

«Čaj in simpatija»

ROBERT ANDERSON, *avtor nocojšnjega dela: Čaj in simpatija. Krstna predstava tega dela je bila 30. septembra 1953 v Ethel Barrymore Theatre, New York City*

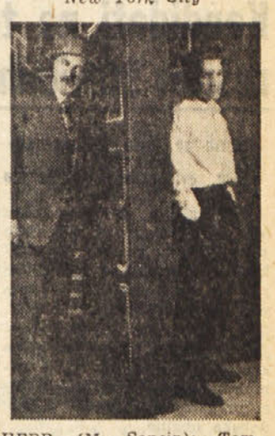

HERB (M. Sancin): *Tom... Tom... Očka je...! Tom, ali spiš?*

RALPH (Edvard Martinuzzi): *Hello, Mary... Ralph, da... Hotel sem ti sporočiti, da se bom nekoliko zakasnil... No, da... Ljubim te!* (Polly STEVE — Ivo KUFERZIN)

LAURA (Štefka Drolčeva): *... Oh Bill! Se ti ne zdi...? Ničesar ni več med nama, kar bi rastlo...! Oh Bill, saj veš, saj veš.*

BILL (Jožko Lukeš): *Za božjo voljo, Laura, kaj tu govoriš? Saj medeni tedni ne morejo trajati večno...*

LAURA (Štefka Drolčeva): *Tom, čez leta... ko boste o tem govorili... in govorili boste... saj boste dobri, kaj ne?* (poleg TOM — Silvij Kobal)

NAČIN KOPANJA, KI BI NE SMEL BITI PRIVILEGIJ LE SEVERNJAKOV

Kaj je sauna in čemu služi?

Prava sauna ni nič drugega kot menjava vroče in mrzle zračne kopeli - Kakor more sauna koristiti, tako lahko tudi škoduje, zato moramo biti previdni

V deželah severovzhodne Evrope je sauna s slamo krita lesena kočica, ki stoji večinoma malce izven naselja. Ni nič manj in nič več kot prostorna kopalna koča, ki razen kopalnice vsebuje kvečjemu še prostor za preoblačenje in shrambo obleke. V kopalnici sami je tako rekoč pod kupom kamenja skoraj pokopano ognjišče z velikim kotlom iz litega železa za vodo, kad z vodo, nekaj lesenih čebrov za umivanje in iz lat sestavljene pogradi za ležanje.

Kopalec uživa najprej nekaj minut suho toploto, nato pa poškropi z ometačo v majhnih curkih nekako pol litra vode po že prej močno razgretih kamnih. Tako nastanejo kratki izpuhi pare, katerih majhno vlažnost pa spet hitro kakor goba posrkajo lesene stene. Zato je zrak v sauni vroč in suh. Voda se v prvotni sauni pred vročo zračno kopeljo in po nji uporablja le za umivanje, kajti ta sauna je, kot smo že povedali, samo kopalna lopa. Pravo ohlajevanje po vroči zračni kopeli se vrši zunaj v naravi. Pri tem pomeni vdihavanje svežega mrzlega zraka ravnovesje vdihavanju vročega zraka ter razbremenitev in osvežitev za pljuča in splošni občutek. Valjanje po snegu ali mrzla kopel zunaj v potoku, bazenu ali jezeru sta bolj ali manj dodatek.

Prava sauna dejansko torej ni nič drugega kot menjava vroče in mrzle zračne kopeli.

Človeško telo se je v teku svojega razvoja privadilo stvarnosti, kjer je zanj činitelj toplote ali mraza predvsem zrak in šele nato voda. Na tej podlagi se je iz zdravega človekovega instinkta razvila v teku stoletij ta prikladna oblika kopeli v sauni, ki je v najresnejšem pomenu besede vrelec zdravja.

In kje je razlika:

Ljudem, ki so prenesli sauno v mesta, je po eni strani manjkalo znanje o pravem smislu tega običaja — od koga pa naj bi ga tudi izvedeli — po drugi strani pa je v zelo redkih primerih obstajala možnost, da bi hodili na prostem neoblečeni. Od tod izhaja, da je človek zamenjal menjavo vročega in mrzlega zraka z menjavo toplega zraka in vode. Ta oblika kopanja pa je v naših mestih že dolgo vpeljana kot parna kopel, a izhaja iz oblike ruskorimske kopeli, toda je zelo naporna in možna le za ljudi, ki so popolnoma zdravi na srcu in krvnem obtoku.

Večinoma jemljejo ljudje sauno kot rusko-rimsko kopel in mnogi, posebno debeluhi mislijo, da koristijo svojemu zdravju, a sploh ne slutijo, kako si v resnici škodijo. Naša zahteva je zato: Nazaj k prvotni sauni!

Pri današnjem stanju gradnje kopališč ne bi smelo biti težko postaviti še kopel, ki bi se približala idealu saune. Razen primernega prostora za vroči zrak s pravo pečjo bi morala biti priključena tudi kopel s svežim zrakom. Storiti je treba vse, da se omogoči namesto utrujajoče ohladitve z vodo precej blažja s svežim zrakom.

Tisti, ki že lahko uživate dobrodejnost saune in tisti, ki jo boste zgradili, se držite naslednjih pravil, da vam bo sauna dala tisto, kar od nje pričakujete za svoje zdravje in utrjevanje:

1. Umijte si ob vstopu v sauno iz higienskih razlogov vsaj lahno se poteča mesta na telesu pod toplo prho. Nato se spet obrišite.

2. Za pripravo si okopljite noge v vroči vodi (2—4 minute) s čimer postane krvni obtok optimalen.

3. Zdaj pojdite v vročo zračno kopel. Usedite se tam ali ulezite sproščeno izmenično na srednje in zgornje ležišče. Intenzivno, toda kratko, nekako 8 do 10 minut, dalje se tam ne bi smeli zadrževati. Če vas zabava, si kratite čas z udarci z brezovimi šibami, masažo samega sebe ali s krtačenjem in tako dodatno mehanično dražite kožo, kar nikakor ne more škoditi. Medtem lahko za 1 ali 2 sunkoma pare za kratek čas stopnjujete le milo učinkovanje suhega, vročega zraka. Če sčasoma postane vdihavanje vročega zraka utrujajoče, morate končati z zadrževanjem v tem prostoru.

4. Izmijte zdaj pot pod prho ali s tem, da si čez glavo zlijete vedro vode. Voda je lahko tudi mlačna. V prostoru s prho se smete zaradi vlažnega zraka zadržati le nekaj sekund za izmitje potu. Ali se obrišete ali ne, je odvisno od zunanje temperature, in po tem, česa ste navajeni. Tudi na mrzlem zimskem zraku se boste v nekaj minutah posušili.

5. Sedaj sledi izenačenje v mrzli zračni kopeli. Globoko dihajte in skrbite s počasno hojo za lahno gibanje — bodite v «aktivnem počitku». Če potrebujete več počitka, smete tudi sesti. Ne ukvarjajte pa se s športom ali telovadbo, kajti po neizogibni, četudi majhni obremenitvi z vročo zračno kopeljo sme ohlajenje le razbremenjevati. Zato je milo odvzemanje toplote s svežim zrakom posebno prikladno. Po nekaj minutah naj se mrzla zračna kopel zaključi.

6. Nato pa še intenziven drajljaj s kratko kopeljo v mrzli vodi. Najbolj prizanesljiva oblika je ohladitev predvsem glave (zaradi navala krvi, ki pogosto nastopi) z zelo kratkim oblivanjem po Kneippu. Omočite hitro noge do bokov od zadaj, nato roke spredaj, 80 odst. množine vode, ki jo po mrzli zračni kopeli še prenesete — to je nekako 10 litrov — polivajte nato krožno čez obraz, po tilniku in zatilju (ali po kopalni čepici), da ne trpi preveč telesna toplota.

7. Zdaj si okopljite noge v vroči vodi, da si spet ogrejete noge, ki so med ohlajevanjem postale mrzle.

8. In nato še enkrat, ponovite vso to kopalno proceduro. Pazite pa dobro na to, da se po zadnjem odhodu iz saune res dobro ohladite, da se ne boste pozneje še potili. Nato pa bi se morali dobro pokriti ali toplo obleči.

Kot zdravilno sredstvo se je sauna izkazala:

Pri splošnem zdravljenju mnogih vnetij, prehladov, zlasti v območju dihal. — Pri motnjah perifernega krvnega obtoka z utrujenostjo, lahnim mrazenjem, mrzlimi rokami in nogami zaradi pomanjkljivo prekrvavljene kože in splošnem slabem videzu. — Pri veliki skupini revmatičnih obolenj in tudi degenerativnih sklepnih obolenjih. — Pri ženskih boleznih. — Pri živčnih motnjah. Prepovedano pa je saunanje pri:

Slabem srcu. — Pri znatno zvišanem krvnem pritisku. — Akutnih infekcijskih boleznih, med drugim pri tuberkulozi, boleznih ledvic. — Pri boleznih na vsak način vprašajte zdravnika pred kopeljo v sauni.

Sprehod po naši jezikovni meji

v iskanju beneških ljudskih napevov

1.

Krasni oktobrski dnevi so me spravili na pot, ki sem jo napravil zadnji krat spomladi. V to me je silila tudi obljuba dana rojakom v Fijplanu ob skrajni jezikovni meji, da jim ob prvi priliki prinesem nekaj gramofonskih plošč z našimi vedno lepimi narodnimi napevi za moški zbor. Te sem svoj čas nabavil in sedaj, hajd na pot.

Pot do namenjenega kraja bom opisal na kratko, ker je bila ta že itak opisana in priporočena nedeljskim izletnikom — planincem, iz Trsta in Gorice, pa čeprav brez večjega uspeha in to kljub tolikanj poudarjeni potrebi zaradi spoznavanja krajev in zaradi stikov. Torej na pot. Končna železniška postaja je v Retenju (Artegna), od tod dalje sledi precej strma pot, ki se vije v ključih do prve skupine hiš s cerkvijo večje vasi Montenars (Gorjani — po Rutarju) in dalje preko vseh štirih drugih zaselkov. Spotoma srečaš zelo malo ljudi, pa čeprav je v vseh naseljih nad 250 hiš. To dela vtis, kot da bi prebivalci vas zapustili in zbežali v gore in zaklonišča, kot ob času zadnje vojne. To nam daje pač točno sliko gospodarskega stanja teh gorskih vasi; vse sili za zaslužkom v tujino. Prav tako je v slovenskem delu te pokrajine. Doma so ostale le ženske in otroci. Ponekod so odpotovale kar cele družine in se izselile.

Ko zapustimo zadnji zaselek, ni v tem predelu za kake tričetrt ure poti nobenega zaselka več vse do prvih hiš slovenske vasi *Fratič*, ki leži že popolnoma v gorskem kotu. Od tod smo v nekaj minutah že v *Fijplanu*. Od železniške postaje *Retenj* (Artegna) do tu je točno dve uri in 25 minut dobre hoje. Ko sem prišel sem, sem jo najprej ubral v hišo, kamor so bile plošče namenjene in ker domačini po tolikem času niso več mislili, da bo kdo vendarle prišel sem gor in jim jih prinesel, je moj nenaden obisk izzval veliko veselje. Koj so jih dali na gramofon ob radiju in z radovednostjo pričakovali zvoka. Vse je šlo gladko in bili so veseli ob prijetnem glasbenem užitku. Ker se tu shajajo tudi sosedje, bodo tako vsi bolje spoznali in cenili lepo slovensko narodno pesem. Po obedu sem začel spraševati če imajo tudi oni kako domačo pesem. Sicer sem bil že prej poučen o tem, vendar sem jim hotel dati zadoščenje, da se sami postavijo. No, v nekako moje presenečenje mi dobra in zavedna gospodinja pove, da pojo tu eno «o drenju, ki je krivo» kot na sosednjem Bregu in da jo tu pojo celo triglasno. Ker je gospodinja opazila, da me to zanima, mi je hotela to tudi dejansko pokazati. Šla je in sklicala svoji dve mladi hčerki, da bi bil zborček popoln in začele so peti: hčerki: prvi in drugi sopran, mati pa alt. Peli so na to besedilo:

«Te ne vides, ke drenje te krivo, ano listje to're, to're, to're, ano mi semo Fiplanjeni, semo'ni moštrni za dielati koše.»

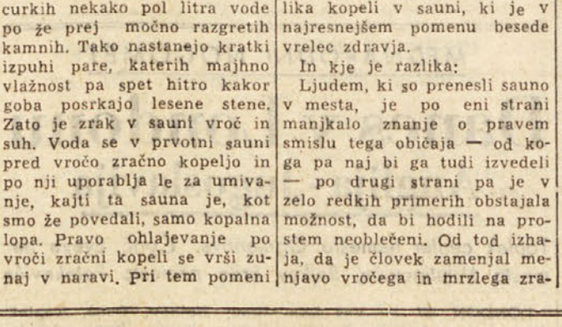

Pele so čedno, umerjeno, seveda so bili glasovi originalni, domači, škoda, da ni bilo mogoče tega posneti na magnetofon, da bi se njihovi pravi glasovi slišali tudi v oddaji. Seveda sem napev koj zapisal in tako lahko vsakdo vidi, kako so si to same priredile.

Pesem zato tudi prinašamo. Tu je, z malimi spremembami, besedilo, v začetku enako tistemu iz Brega, ki je bilo priobčeno s spisom v Jadranskem koledarju iz leta 1953, kjer pa je bil napev le dvoglasen. To je zares zelo lepo in spodbudno, kako so si same pripravile to pesem, ki so jo z veseljem in ubrano zapele. Iz tega je razvidno, kako so zavedne, da pojo v svojem narečju, o katerem vedo, s katero jezikovno skupnostjo se vsklaja. Poskrbeli bomo, da pride ta pesmica v radijsko oddajo, posebno ob nedeljah predpoldne, ko je na ljubljanskem radiju redna oddaja za Benečijo. Besedilo pesmice je pač umljivo: govori o krivem (krivenčastem) drenju, ki izgublja sedaj liste: to're, to're — to gre (dol pada) in nazadnje se pohvalijo, da znajo plesti koše (tiste velike nahrbtne za seno in steljo). Torej prav skromno domače besedilo. Na Bregu imajo še eno kitico, dočim tu je samo ta. Seveda, če ti pojo, da so Fijplanjeni, tisti z Brega pa pojo, da so Brježeni. Z glasbenega vidika je gotovo in tudi sicer dokazano, da ta pesem, da ta napev ni plagiat kakega bližnjega furlanskega napeva. Še prav stari se spominjajo, da so jo peli že, ko so bili mladi in so se je naučili od starejših. Tako mi je zatrjeval star domačin. Napev je melodiozen in tudi besedilo mu je ritmično dobro prilagojeno. Poje se v okolišu te treh ali štirih naselij, ki leže tik ob jezikovni meji Terskih Slovencev. Na bližnjih Podbrdu, Teru, Brdu in Njivici sicer vedo za to pesem, pa je ne pojo, ker se po svojem besedilu njih ne tiče

Ko je Poljakinja, glasbeni strokovnjak Ela Schoultz-Adajewska l. 1894 obiskala zgornjo Tersko dolino, je zapisovala razne takratne napeve zelo kratkih pesmic, ponajveč uspavank. Te pesmi «o drenju» ne omenja iz česar sledi, da je v zgoraj omenjenih vaseh niso peli, kakor je tudi danes ne pojo. *(Nadaljevanje sledi)*

RIHARD OREL

Prejeli smo

«EKONOMSKA REVIJA» 4. številka letnik VII. — 1956.

Četrta številka je i šla v izredno obsežni obliki in nosi naziv «Ekonomski zbornik» ter vključuje vrsto zanimivih znanstveno gospodarskih člankov, katere so napisali profesorji ekonomskega oddelka Pravno ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani.

„ELEKTRA" V „VERDIJU"

CHRISTEL GOLTZ

ki nastopa v naslovni vlogi v R. Straussovi operi «Elektra». njena kreacija je težko nadkriljiva. Omenjena opera je še dvakrat na sporedu

GORIŠKI IN BENEŠKI DNEVNIK

VOLILNI SESTANEK TOV. MILADINA ČERNETA V ŠTEVERJANU

POLITIKA SDZ KRIVA ZA STANJE V ŠTEVERJANU

Če bi imeli Steverjanci takšno upravo kot je v sovodenjski občini, tedaj ne bi nasedli govoricam, naj se priključijo h Gorici

V ponedeljek zvečer je bil na Valerišču v Steverjanu sestanek za listo občinske enotnosti, katerega se je udeležilo večje število vaščanov in na katerem je govoril o aktualnih vprašanjih občinski in pokrajinski kandidat tov. Miladin Černe. Uvodoma je govornik poudaril važnost občinskih volitev po vaseh, pri katerih skupno nastopajo vse demokratične sile, ki želijo postaviti ljudsko upravo, ki bo skrbela za razvoj občin. Pri pokrajinskih volitvah nastopamo skupno z levičarskima strankama KPI in PSI, ker bomo s podporo demokratičnih italijanskih množic, ki podpirajo našo borbo za narodne pravice v skladu z demokratičnimi načeli o pravicah manjšin, gotovo izvolili slovenskega predstavnika v pokrajinski svet.

Nadalje je tov. Černe govoril o vlogi politike Slovenske demokratske zveze v Steverjanski občini. Vodstvo Slovenske demokratske zveze je popolnoma zanemarilo Steverjansko občinsko upravo, kar je imelo za posledico odstopitev treh županov ter občinskega tajnika in v končni fazi izgubo zaupanja občanov v možnost, da se bodo razmere popravile. Oprijeli so se predlogov nekaterih ljudi, da bi se priključili k mestu. Kaj takega se ne sme zgoditi, ker je občinska avtonomija važno sredstvo za pravilen razvoj občinskega življenja in še posebej za pravice naše manjšine.

Če bi imeli Steverjanci tako občinsko upravo, kakršno imajo v Sovodnjah, ki uživa zaradi svoje poštenosti, najširšo podporo prebivalstva, tedaj bi ne imeli razlogov, za nezaupljivost. Kljub temu pa so Steverjanci prepričani, da bodo sedanje volitve prelomnica v števerjanskem upravnem življenju, ker so sklenili izvoliti boljšo upravo, kot so jo imeli do sedaj. Boljšo upravo pa bodo imeli z izvolitvijo liste občinske enotnosti.

PREBIVALCI DOLA BODO VOLILI ZA LISTO OBČINSKE ENOTNOSTI

Kandidati na tej listi jamčijo rešitev številnih važnih vprašanj

Borili se bodo za napeljavo elektrike, zgraditev pokopališča, avtobusnega postajališča v Bonetih in revizijo katastra

Prebivalstvo številnih zaselkov v Dolu, ki se začenjajo pri Devetakih ter so razkropljeni vzdolž državne ceste vse do Jamelj, ki je zadnja vas v doberdobski občini, je z velikim zanimanjem sprejelo program liste občinske enotnosti, s katerim so se demokratični občinski svetovalci predstavili občanom doberdobske občine.

Listo občinske enotnosti je sprejelo z veseljem predvsem zato, ker so na njej našli tri svoje vaščane, ki so jamstvo, da bodo njihove številne težnje uresničene, ker so jih že vstavili v program, s katerim so se predstavili volivcem.

Med temi zahtevami so za Dol sestavili sledeč program: «Izvedli bomo dokončno elektrifikacijo vseh zaselkov občine; da se zagotovi boljši dotok električne struje, bomo predlagali zgraditev transformatorske kabine. Zboljšanje vodovodne mreže v Doberdobu in napeljavo vodovoda po zaselkih. Zgradili bomo avtobusno postajališče v Bonetih in novo pokopališče v Dolu. Zahtevali bomo revizijo katastra, zato da bo zemljiški davek urejen po resnični vrednosti zemljišča».

Svetovalci so vaščanom tudi pojasnili, kako si zamišljajo uresničitev teh zahtev in kakšne koristi bodo imeli vaščani.

Dosedanja uprava je pri elektrifikaciji Dol popolnoma zanemarila. Večina zaselkov je brez elektrike. V Devetakih imajo elektriko še izpred druge svetovne vojne, ko je Cotič dal zgraditi transformatorsko postajo, ker je rabil elektriko za pogon strojev v kamnolomu nad Devetaki. Vaščani bližnjih zaselkov so tedaj izkoristili ugodno priliko in si v skladu z možnostmi napeljali elektriko v hiše in gospodarska poslopja.

Že v Palkišču pa elektrike še vedno nimajo, čeprav so tik ob državni cesti, po kateri gre skoraj vsako minuto kakšno motorno vozilo. Tudi v gostilni pri g. Rozi, kakor pravijo po domače, si morajo svetiti z acetilenko.

V ostalih zaselkih je prav tako temno in ponoči človek ne ve, kam stopi. «Znižana luč» — petrolejka s slabo svetlobo — že od daleč pove, da domačih ni v hiši, ampak da so kje pri sosedu. Zvečer je po teh hišah žalostno. Nimajo elektrike in zato tudi ne morejo poslušati radia, ki bi jih lahko zabaval ob dolgih zimskih večernih uran.

Z velikim zadovoljstvom so sprejeli tisti del programa, ki predvideva gradnjo avtobusnega postajališča pri Bonetih. Na tem kraju se vaščani nimajo kam zateči, ko ob slabem vremenu čakajo na avtobus. Kandidati liste občinske enotnosti so sklenili na tem mestu zgraditi primerno postajališče, da bo služilo za zavetje.

Predmet največje diskusije pa je predlog za revizijo katastra. Znano je, da je bil kataster napravljen že pred prvo svetovno vojno, ko so bili marsikje sadovnjaki, kjer jih danes ni več, in ko so njive še orali, danes pa so pešniki ali podobno. Med prvo svetovno vojno so bili sadovnjaki uničeni, orne njive so spremenili v številna pokopališča za avstrijske vojake. Kmetom te njive niso več dale tistega dohodka kot pred vojno, toda italijanska uprava jim v skladu s temi spremembami ni hotela spremeniti davčne odmere. Za sadovnjak, ki je bil zabeležen *samo v katastru*, je moral kmet plačati tak davek kot da bi bil sadovnjak. Ta krivica se dela tudi danes. Kmetje se nad njo upravičeno hudujejo ter se sprašujejo, kaj je delala dosedanja občinska uprava, da teh krivic sploh ni ugotovila, kaj šele, da bi jih odpravila. Občinski svetovalec tov. Viktor Vižintin je številnim občanom v Dolu to vprašanje postavil. Prizadeti kmetje so bili zadovoljni s tem, da se napravijo koraki za odpravo sedanjega stanja, ki je podlaga za krivično odmero davkov.

Volilna zborovanja list «Občinske enotnosti» in LNS na Goriškem

Četrtek 29. novembra ob 19. uri, za listo «Občinske enotnosti» zborovanje v dvorani prosvetnega društva v SOVODNJAH.

Petek 30. novembra ob 19. uri za «Listo naprednih Slovencev» zborovanje v dvorani prosvetnega društva v STANDREŽU.

Sobota 1. decembra ob 19. uri, za «Listo naprednih Slovencev» zborovanje v dvorani prosvetnega društva v PEVMI.

Nedelja 2. decembra ob 11. uri zborovanje za listo «Občinske enotnosti» na sedežu v JAMLJAH.

DEŽURNA LEKARNA

Danes posluje ves dan in ponoči lekarna Urbani-Albanese Ul. Rossini 1, tel. 24-43.

KINO

CORSO. 17.00: «Bojni taksi». S. Hayden.

VERDI. 16.30: Varieté in film «Utrujeni bandoler».

VITTORIA. 17.15: «Pristaniška kavarna», V. Romance, M. P. Casilio.

CENTRALE. 17.00: «Sin kaznjenca», L. Rossi.

MODERNO. 17.00: «Jastrebov prelaz».

VČERAJ NA GORIŠKEM SODIŠČU

PRED SODIŠČEM ZOPET dva krivca prometnih nesreč

Včeraj sta se morala pred goriškim sodiščem zopet zagovarjati dva izmed številnih obtožencev, ki se vrste pred goriškim in drugimi sodišči zaradi nenamernega umora kolesarjev, pešcev ali motociklistov. Do prometnih nesreč pride na žalost vedno bolj pogostoma.

Najprej se je moral zagovarjati pred sodniki 35-letni Leandro Dorigo iz Pradamana Ul. Lavoria 7. Obtoženi Dorigo je 6. januarja letos na glavni cesti Gorica - Videm, nekaj metrov pred križiščem, kjer se odcepi cesta v Manzano, povozil z motociklom pešca Lina Oliva iz Manzana. Olivo se je skupno s prijatelji vračal proti domu, ko je obtoženi Dorigo nenadoma zavozil vanj. Priča Rizzieri, ki je včeraj govoril na sodišču je izjavil, da je bil Olivo na njegovi levi strani, vendar dovolj ob strani ceste, da bi se mu Dorigo lahko izognil. Medtem pa je ta trdil, da ga je nekaj metrov pred križiščem zaslepila luč nekega avtomobila, ki mu je privozil naproti in zaradi tega sploh ni opazil nesrečnega Oliva.

Pri prometni nesreči je bil Olivo zelo hudo ranjen in je na prejetih pokodbah umrl 9. januarja v krminski bolnišnici, kamor so ga pripeljali takoj po nesreči.

Tudi zadnji Dorigov izgovor o avtomobilu, ki je imel premočne luči ni odgovarjal resnici.

Zaradi tega je bil Leandro Dorigo obsojen pogojno na 4 mesece zapora, ter na plačilo sodnih stroškov.

* * *

Drugi obtoženec je bil 26-letni Renato Giugovaz Fabiani iz Trsta Ul. Apiari 26. Ta je bil obtožen, da je s svojim avtomobilom Fiat 1100 2. decembra lanskega leta povozil v Ronkah do smrti delavca Antonia Fort iz Ronk.

Fabiani je omenjenega dne vozil iz Tržiča proti Gradiški, v Ronkah je v Ul. Redipuglia opazil pred seboj pešca, ki je v desni roki vozil moško kolo. Pešec je bil na njegovi desni strani, toda nekaj sekund preden je privozil do njega je možak nenadoma s kolesom krenil na levo. Seveda je prišel pod kolesa avtomobila in je na mestu ostal mrtev. Pozneje so ugotovili, da je bil nesrečni Fort precej vinjen in je kljub prošnjam in navodilom prijateljev odšel iz gostilne proti domu.

Goriško sodišče je Tržačana Fabianija oprostilo.

V nedeljo 2. decembra bo pod okriljem ZSPD gostovalo v Gorici gledališče iz Nove Gorice s komedijo

Avera Hopvooda

«VZORNI SOPROG»

Prva uprizoritev bo popoldne ob 16. uri, druga pa zvečer ob 20. uri v Prosvetni dvorani na Korzu Verdi. Predprodaja vstopnic od petka dalje na Prosveti in v kavarni Bratuš. Cene: 1. prostori 200 lir, 2. prostori 150 lir in stojišča 100 lir

OLIMPIJSKI DNEVNIK

Še štirje novi olimpijski rekordi Zlate kolajne v veslanju oddane

Včerajšnji prvaki: Lahka atletika: Morrow (ZDA) - 200 m, Oerter (ZDA) - disk, Krzesinska (Polj.) - daljina, Da Silva (Braz.) - troskok - Veslanje: ZDA, SZ, Kanada, Italija - Sabljanje: Francija

MELBOURNE, 27. — Neusmiljeno podiranje starih rekordov se je nadaljevalo tudi danes, peti dan olimpijskih iger. V vseh štirih finalnih lahkoatletskih disciplinah na programu so bili dosezeni novi olimpijski rekordi, od katerih eden je pomenil istočasno tudi izenačenje svetovnega rekorda. Na najvišjo stopnico častnega odra so se danes povzpeli po vrsti: Morrow (ZDA) z zmago v času novega olimpijskega rekorda v teku na 200 m, za njim drugi Američan Oerter z zmago z novim olimpijskim rekordom v metu kladiva, Poljakinja Krzesinska z zmago v skoku v daljino s katerim je izenačila lastni svetovni rekord ter končno Brazilijanec Da Silva z zmago v troskoku, kjer je bil tudi postavljen novi olimpijski rekord. Peti olimpijski rekord je bil dosežen tudi v izločilnih tekih na 80 m zapreke za ženske s časom 10"8.

Italijanski lahkoatleti danes niso dosegli pričakovanih uspehov. Milena Greppijeva je bila izločena že v predtekih na 80 m z zaprekami medtem ko je največja italijanska nada za zlato kolajno v lahki atletiki — Consolini bil v metu diska sele sesti.

Od jugoslovanskih lahkoatletov sta danes tekmovala dva, Radošević je v metu diska zavzel 8. mesto s solidnim metom, Lorger pa se je z lahkoto uvrstil v finale v teku na 110 m z zaprekami.

S svojimi napori so za letošnjo olimpiado končali veslači. V sedmih finalnih vožnjah, so dvakrat zmagali Rusi, trikrat Amerikanci in po enkrat Kanadčani in Italijani.

Današnji program je poleg teh obsegal se finale v floretu za posameznike. Zlato kolajno je osvojil Francoz D'Oriola.

Lestvice

KLASIFIKACIJA PO VREDNOSTI KOLAJN

	zlata	srebr.	bron.
ZDA	16	11	5
SZ	6	8	7
Svedska	3	1	1
Nemčija	2	5	1
Italija	2	3	4
Avstralija	1	2	5
V. Britanija	1	1	2
Francija	1	1	2
Poljska	1	1	1
Kanada	1	1	1
Norveška	1		
N. Zelandija	1		
CSR	1		
Brazilija	1		
Madžarska		1	1
Danska		1	
Argentina		1	
Islandija		1	
Finska			2
Koreja			1
Iran			1
Grčija			1
Avstrija			1
Švica			1

KLASIFIKACIJA PO TOČKAH ZA KOLAJNE

ZDA 118, SZ 61, Nemčija 26, Italija 23, Svedska 19, Avstralija 16, V. Britanija 10, Francija 10, Poljska 9, Kanada 9, Norveška 6, N. Zelandija 5, CSR 5, Brazilija 5, Madžarska 4, Argentina 3, Danska 3, Islandija 3 Finska 2, Koreja 1, Iran 1, Grčija 1, Avstrija 1, Švica 1.

KLASIFIKACIJA PO TOČKAH PRVE SESTORICE V FINALU

ZDA 196, SZ 120, Avstralija 45, Italija 39, Poljska 33, Francija 22, Nemčija 21, V. Britanija 18, Svedska 17, Iran 15, Madžarska 15, Kanada 15, Koreja 11, Norveška 10, Finska 10, CSR 9, Trinidad 7, Brazilija 7, Japonska 6, N. Zelandija 6, Argentina 6, Islandija 5, Grčija 4, Avstrija 4, Nigerija 2, Bolgarija 2, Jugoslavija 1, J. Afrika 1, Malesija 1.

LAHKA ATLETIKA

TEK NA 80 m Z ZAPREKAMI

12 tekmovalk se je iz izločilnih skupin kvalificiralo v polfinale in iz dveh skupin v polfinalu 6 tekmovalk v finale. Finalistke so:

1. skup.: 1. Strickland (Avstralija) 10"8 (izenacen olimpijski rekord), 2. Kohler (Nemčija) 10"8, 3. Golubnickaja (SZ) 11".

2. skup.: 1. Bystrova (SZ) 11", 2. Thorwer (Avstralija) 11"1, 3. Cooke (Avstralija) 11"1.

TEK NA 110 m Z ZAPREKAMI

Po prvi trije iz vsakega predteka so se kvalificirali v finale. Finalisti so: Davis (ZDA) 14", 2. Roudnitska (Fr.) 14"3, Razo (Pak.) 14"5, Shankle (Nemč.) 14"2, Burger (J. Afr.) 14"4, Calhoun (ZDA) 14"1, Lorger (Jug.) 14"6, Bernard (Fr.) 14"7, Lauer (Nemč.) 14"2, Inglesias (Kuba) 14"3, Stoljarov (SZ) 14"3.

Lorger si je vstop v finale zagotovil brez naprezanja. Na drugem mestu je bil od starta do cilja.

TEK NA 200 m

Finale

1. Morrow (ZDA) 20"6 (nov olimpijski rekord) prejšnjega je imel Owens z 20"7), 2. Stanfield (ZDA) 20"7, 3. Baker (ZDA) 20"9, 4. Agostini (Trin.), 5. Tokarev (SZ), 6. Cenceicao (Braz.).

MET DISKA

Finale

Minimalno mero 47 m za vstop v finale je doseglo 16 atletov, med njimi Italijan Consolini z metom 49.23 m in Jugoslovan Radošević z metom 47.93. V finalu je bil vrstni red naslednji:

1. Oerter (ZDA) 56.36 (nov olimpijski rekord), 2. Gordien (ZDA) 54.81, 3. Koch (ZDA) 54.40, 4. Pharoah (V. B.) 54.27, 5. Grigalka (SZ) 52.37, 6. Consolini (It.) 52.21, 7. Klics (Madžarska) 51.82, 8. Radošević (Jug.) 51.52, 9. Matejev (SZ) 51.38, 10. Carr (V. B.) 50.72.

DALJINA — ŽENSKE

Finale

12 atletinj je preskočilo minimalno dolžino 5.70 m. Vrstni red v finalu:

1. Dunska Krzesinska (Poljska) 6.35 (nov olimpijski in izenačen njen lastni svetovni rekord), 2. White (ZDA) 6.09, 3. Darlichili (SZ) 6.07, 4. Fisch (Nemč.) 5.89, 5. Lambert (Fr.) 5.88, 6. Chaprounova (SZ) 5.85, 7. Weigel (N. Zel.) 5.85.

TROSKOK

Finale

Minimalno dolžino 14.80 m je preskočilo 21 atletov. V finalu je najprej Islandec Eiknarsson postavil nov olimpijski rekord, katerega pa je takoj nato zrušil Brazilijanec Da Silva. Rezultati v finalu:

1. Da Silva (Braz.) 16.35 m, 2. Eiknarsson (Isl.) 16.25, 3. Kreer (SZ) 16.02, 4. Sharpe (ZDA) 15.88, 5. Rehak (CSR) 15.85, 6. Ščerbakov (SZ) 15.80.

Polfinale

3000 m Z ZAPREKAMI

1. skup.: 1. Rozsnyoy (Madž.) 8'46"6, 2. Disley (V. B.) 8'46"6, 3. Larsen (Norv.) 8'46"6, 4. Jones (ZDA) 8'47"4, 5. Krzyskowiak (Poljska) 8'48" itd.

2. skup.: 1. Shirley (V. B.) 8'52"6, 2. Rjichine (SZ) 8'53", 3. Laufer (Nemč.) 8'53", 4. Brasher (V. B.) 8'53"8, 5. Rozbins (Avstral.) 8'53"8 itd.

Prvih 5 iz vsake skupine gre v finale.

Peteroboj

(Moderni)

Vrstni red v četrti disciplini — plavanju:

1. Deruiguine (SZ) 3'46" 1070 točk, 2. Hall (Švedska) 3'54" 1030, 3. Coomer (Avstral.) 3'57" 1015 točk, 4. Modlrich (Madž.) 3'58" 1.010 točk, 5. Hudson (V.B.) 4'02" 990, 6. Novikov (SZ) 4'03" 985, 7. Lambert (ZDA) 4'05" 975, 8. Cerny (ČSR) 4'08" 960, 9. Facchini (It.) 4'10" 950, 10. Perez (Meh.) 4'12" 940.

Po četrti disciplini je vrstni red naslednji:

1. Hall (Sv.) 3669, 2. Korhonen (Fin.) 3607.5, 3. Manonen (Fin.) 3607, 4. Lambert (ZDA) 3607, 5. Benedek (Madž.) 3519, 6. Novikov (SZ) 3517.5, 7. Andre (ZDA) 3501.5, 8. Mier (Meh.) 3376.5, 9. Tarassov (SZ) 3293, 10. Bodi (Madž.) 3271.5.

Moštveni vrstni red po 4. disciplini:

1. ZDA 10.368, 2. SZ 10.111.5, 3. Finska 9.795.5, 4. Madzarska 9.413.5, itd.

VESLANJE

SKIFF

Finale

1. Ivanov (SZ) 8'02"5, 2. Mackenzie (Avstralija) 8'07"7, 3. Kelly (ZDA) 8'11"1, 4. Kučerka (Poljska).

Finale v skiffu je bil zelo razburljiv. Tri četrt proge je vodil Avstralec Mackenzie, pol čolna za njim je vozil Kelly, nato spet z razdaljo pol čolna Kučerka in v isti razdalji kot zadnji Ivanov. Pri 200 m je Kelly napadel Mackenzia, ki pa je napad vzdržal. Tedaj je z gigantskimi zamahi potegnil komaj 18-letni moskovski študent, prehitel po vrsti Kučerko in Kellyja, nato pa v krasni vožnji se Mackenzia, katerega je do cilja pustil za seboj za dve dolžini čolna.

DOUBLE SCULL

1. Sovjetska zveza (Cukalov-Berkotov) 7'24"0, 2. ZDA 7'32"2, 3. Avstralija 7'37"4, 4. Nemčija 7'41"7.

Zmaga sovjetske dvojice je bila nesporna. Ameriški čoln je zaostal za štiri dolžine.

DVOJEC BREZ KRMARJA

1. ZDA 7'55"4, 2. SZ 8'03"9 3. Avstrija 8'11"8, 4. Avstralija 8'22"2.

DVOJEC S KRMARJEM

1. ZDA 8'26"1, 2. Nemčija 8'29"2, 3. SZ 8'31"0, 4. Poljska 8'31"5.

ČETVEREC BREZ KRMARJA

1. Kanada 7'08"1, 2. ZDA 7'18"4, 3. Francija 7'20"9, 4. Italija 7'22"5.

Evropski prvaki — Italijani so v tej disciplini razočarali.

ČETVEREC S KRMARJEM

1. Italija 7'19"4, 2. Svedska 7'22"4, 3. Finska 7'30"8, 4. Avstralija 7'31"1.

Italijanski čoln z veslači in krmarjem Vanzinom, Sgheizom, Winklerjem in Trincavellijem je vodil od zacetka do konca. Veslal je v novi razporeditvi posadke. Tudi švedskega čolna nista ostala nasprotnika nikoli ovirala v borbi za drugo mesto.

OSMEREC

1. ZDA 6'35"2, 2. Kanada 6'37"1, 3. Avstralija 6'39"2, 4. Svedska 6'48"1.

Borba za prvo mesto je bila zelo ostra. Do treh četrtin proge so se v isti vrsti borili za zmago ameriški, kanadski in avstralski čoln. Dva ameriška veslača sta se na cilju od napora onesvestila. To je ze osma zaporedna olimpijska zmaga Američanov v osmercu.

Končni vrstni red držav v veslanju glede na kolajne je naslednji:

ZDA	3	2	1
SZ	2	1	1
Kanada	1	1	
Italija	1		
Avstralija		1	1
Nemčija		1	
Svedska		1	
Avstrija			2
Francija			1
Finska			1

Sabljanje

FLORET POSAMEZNIKI

Finale

1. D'Oriola (Fr.) 6 zmag in 1 poraz, 2. Bergamini (It.) 5 zmag, 2 poraza, 3. Spallino (It.) 5 zmag in 2 poraza, 4. Jay (V.B.) 4 zmage, 3 porazi, 5. Gyuricza (Madž.) 3 zmage, 4 porazi, 6. Netter (Fr.) 3 zmage in 4 porazi, 7. Midler (SZ) 2 zmagi in 5 poraz., 8. Paul (V.B.) 0 zmag in 7 porazov.

Košarka

Polfinale

ZDA - Bolgarija 85:44. Francija - Čile 71:60. Formoza - Singapur 67:64.

Boks

MUSJA KATEGORIJA

Osmina finala: Stolnikov (SZ) tolče Burrinija (It.) po točkah. Spings (V.B.) tolče Laudia (Arg.) po točkah. Caldwell (Irs.) tolče Yashwea (Bir.) zaradi prekinitve borbe. Dobrescu (Rom.) tolče Bonusa (Filip.) po točkah. Perez (ZDA) tolče Majdlocha (ČSR) po točkah. Batchelor (Avstral.) tolče Kukiera (Polj.) po točkah.

PERESNA KATEGORIJA

Osmina finala: Safronov (SZ) tolče Cossio (It.) po točkah. Niebzwiebzki (Polj.) tolče Leischinga (J. Afr.) po točkah. Falfan (Arg.) tolče Whita (Pak.) zaradi prekinitve dvoboja. De Souza (Fr.) tolče Thayansilpa (Taj.) po točkah. Nicholls (V.B.) tolče Hazarda (Avstral.) po točkah. Susuki (Jap.) tolče Yaichaita (Bir.) po točkah. Hamalainen (Fin.) tolče Scnroterja (Nem.) po točkah.

PETELINJA KATEGORIJA

Izločilne borbe: Sitri (It.) tolče Rashida (Pak.) po točkah. Reilly (V.B.) tolče Hellebuycha (Bel.) po točkah. Behrendt (Nem.) tolče Ottsena (Dan.) zaradi predaje.

Osmina finala: Tomaselli (Arg.) tolče Limcharerna (Taj.) po točkah. Chung Song (Koreja) tolče Batha (Avstral.) po točkah.

Četrtfinale: Barrientos (Čile) točke Stefanika (Pol.) po točkah. Jofre (Braz.) tolče Theinmyinta (Bir.) po točkah.

LAHKI WELTER

Osmina finala: Loubscher (J. Afr.) tolče Masona (Kan.) po točkah. Shaw (ZDA) tolče Carlosa (Avstral.) po točkah. Enguibarian (SZ) tolče Dragosza (Poij.) po točkah. Saluden (Fr.) tolče Perryja (Irs.) po točkah. Milewski (Polj.) tolče Ninivuorija (Fin.) po točkah. Kurschat (Nem.) tolče Espinoso (Filip.) po točkah.

Neci (It.) tolče Rotha (Nem.) po točkah. Hwang (Koreja) tolče Los Santosa (Filip.) zaradi diskvalifikacije. Dimitrescu (Rom.) tolče Petersena (Danska) po točkah. Marcilla (Arg.) tolče Potesila (Avst.) po točkah.

V četrtfinale so se kvalificirali: Marcilla (Arg.), Neci (It.), Saluden (Fr.), Hwang (Kor.), Dimitrescu (Rom.), Loubscher (J. Afr.), Shaw (ZDA) in Enguibarian (SZ).

SREDNJA KATEGORIJA

Izločilne borbe: Rinaldi (It.) tolče Andersena (Dan.) po točkah. Wemhoner (Nem.) tolče Redrupa (V.B.) po točkah. Zalazar (Arg.) tolče Sjolina (Sved.) po točkah. Torma (ČSR) tolče Richterja (Avstrija) po točkah. Tapin (Čile) tolče Piorkowskega (Polj.) zaradi prekinitve boja. Chatov (SZ) tolče Hosacka (Kan.) po točkah. Libeer (Fr.) tolče Pya (Kor.) po točkah.

Osmina finala: Byrne (Irs.) tolče Hovaneca (ČSR) zaradi diskvalifikacije. Molina (ZDA) tolče Griffithsa (Avstral.) po točkah. Vairolatt (Fr.) tolče Baika (Kor.) zaradi predaje.

LAHKA KATEGORIJA

Osmina finala: Beattie (Kanada) tolče Chundakowsolyja (Taj.) po točkah. Laguetko (SZ) tolče Ishimarua (Jap.) po točkah. Mc Taggard (V.B.) tolče Jayasurija (Ceylon) po točkah.

V četrtfinale so se kvalificirali: Beattie (Kan.), Vairolatto (Fr.), Kurschat (Nem.), Mc Taggart (V.B.), Byrne (Irs.), Milewski (Polj.), Molina (ZDA) in Laguetko (SZ).

MEDNARODNI NOGOMET

Danes v Londonu Anglija - Jugoslavija

Toplak center namesto Ognjanova, Čonč zveza namesto Milutinoviča, Rajkov krilo namesto Peiakoviča

LONDON, 27. — Ves London in vsa Anglija živita v pričakovanju jutrišnje nogometne tekme med Anglijo in Jugoslavijo, ki jo smatrajo tu za nekako «tekmo leta» angleške reprezentance. Po porazu jugoslovanskih nogometašev proti Skotski so Angleži prepričani, da bodo jutri slavili svojo prvo zmago nač Jugoslovani, s katero bi oprali lanski poraz v Beogradu in predlaski neodločeni rezultat v Londonu.

Angleži imajo letos odlično bilanco: 5 zmag in 3 neodločene rezultate. Bilanca Jugoslovanov pa je letos naravnost porazna. Njihovo moštvo se nikakor ne more vigrati in so ga morali po tekmi s Skotsko ponovno spremeniti.

Tako bo jugoslovanska reprezentanca za jutrišnjo tekmo naslednja: Beara; Belin, Stanković; Tasić, Horvat, Boškov; Rajkov, Čonč, Toplak, Vukas, Zebec. Nova sta torej cela desna stran napada in center.

Angleži bodo nastopili v naslednji postavi: Dichburn; Hall, Byrne; Clayton, Wright, Dickinson; Matthews, Brooks, Finney, Haynes, Blunstone.

Potek tekme bo prenašal radio Ljubljana (in radio Koper) z začetkom ob 15.30.

Hokej na travi

Belgija - Nemčija 3:0. Pakistan - N. Zelandija 5:1.

Nogomet

Avstralija - Japonska 2:0. V polfinalu igrata danes Jugoslavija in ZDA.

Odgovorni urednik STANISLAV RENKO
Tiska Tiskarski zavod ZTT - Trst

KINO ŠKEDENJ

predvaja danes 26. t. m. ob 18. uri šaljiv muzikalen film:

«MIKROFON JE VAŠ»

KINO PROSEK-KONTOVEL

predvaja danes 28. t. m. ob 19.30 Minerva film:

„Zgodbe o revnih ljubimcih"

Igrajo: A. M. Ferrero in Cosetta Greco

Mladini izpod 16 let vstop prepovedan

Kino na Opčinah

predvaja danes 28. t. m. z začetkom ob 18. uri

METRO barvni film:

«MED DVEMA ŽENAMA»

Igrajo: VAN JOHNSON, LIONEL BARRYMORE in GLORIA DE HAVEN

Med dvema srcema, med dvema ognjema, med rdečelasko in plavolasko

DOBRICA ĆOSIĆ

DALEČ JE SONCE

4.

Uča je zabliskal z velikimi črnimi očmi, se srečal z vprašujočim in trdovratnim Pavletovim pogledom ter se na videz mirno zagledal v zemljevid. Samo gibi njegovih prstov, ki so mečkali kraje zamazanega in scefranega zemljevida, so izdajali nervoznost. Malo je pomolčal, nato pa spregovoril, prizadevajoč si, da bi bil hladnokrven:

«Saj v glavnem poznaš moje mnenje. Nocoj sem še bolj prepričan, da je pravilno, kakor včeraj, ker sem ves dan razmišljal. Če bomo ravnali drugače, nas bodo popolnoma uničili. Kaj pa ti predlagaš? Ne misliš vendar, da bi morali storiti tako, kakor si včeraj govoril?»

«Mislim! Poglej, zakaj...» in Pavle je počasi in na široko razložil svoje prepričanje, da se odred lahko reši pred uničenjem samo, če se razdeli na dve četi; če bi se te dve četi prebili z Jastrebca in se v dveh smereh premaknili h Kopaoniku in Sumadiji. Prepričan je bil, da bi s tem manevrom izigrali nemško ofenzivo.

«Tvoj predlog je čisto navadna pustolovščina!» je samozavestno dejal Uča.

«Kako pa govoriš? Kaj pa ti je danes? Saj si izgubil živce in prišel ob pamet! Za odred gre, za ‚biti ali ne biti'. Eno ali drugo je odvisno samo od nas treh, ti pa se takole...» je Pavletu od jeze trepetal glas.

«Vedem se natančno tako, kakor se mora vesti človek v moji koži. No, da ti zdaj pojasnim, zakaj mislim, da je tvoj načrt pustolovščina.» Uča se je malo zamislil, zbiral dejstva in se naprezal, da bi bil čimbolj miren, čeprav se mu to ni hotelo posrečiti. «Sicer pa tu ni nikakršne filozofije. Pohod v neosvobojene kraje, globoko v sovražno zaledje, polno garnizonov in četniških odredov, s slabo oboroženimi, na pol bosimi ljudmi, po takšnem snegu, je dejansko pustolovščina in samomor. Moje trdno prepričanje je, da je za nas edini izhod: ostati na Jastrebcu.» Uča je govoril dolgo in samozavestno, meneč, da je on najbolj poklican odločati o teh stvareh.

Medtem ko je Uča govoril, je Pavle gledal v zemljo in mečkal kodre svojih gostih, kostanjevih las, poln najbolj črnih slutenj. To je prvi primer, da imata z Učom popolnoma drugačno mnenje o vojaških stvareh. Uča je slovel kot odličen komandant, spreten, odločen in hraber. O vojaških stvareh je v odredu odločal skoraj popolnoma samostojno, Pavle pa se je formalno z njim strinjal in mu prepuščal prvo besedo. Razdor med njima v najbolj kritičnem trenutku, je mislil Pavle, bo privedel odred v pogubo, ni pa vedel, kako bi se mu izognil. Privoliti v njegov predlog nikakor ni mogel. To bi pomenilo iti v pogubo.

Premišljajoč o tem, ni Uču takoj odgovoril.

«Mislim, da je tebe, Pavle, zgrabil spreplah. Brez streliva smo, sneg je, ti pa bi rad, da bi šli v četniško gnezdo, in povrh vsega še v ravnino,» je tiho dejal Gvozden in se nepremično zagledal v Pavleta, kakor da ocenjuje učinek svojih besed.

«Počasi, počasi!» ga je prekinil Pavle. «Jasno mi je. Ne mene, pač pa vas je zagrabil preplah. Za nas ni sovražnega zaledja!» — Pavle se je nenadoma zamišljen ustavil.

«Jaz se strinjam z Učom,» se je po kratkem molčanju oglasil Gvozden in pogledal Pavleta.

Umolknili so. Veter se je besno zaganjal v kolibo.

Pavle je razmišljal, kaj naj stori. Odkar je padel njegov namestnik, je opravljal tudi posle partijskega vodje. Po njegovem mnenju mu v takšnih okoliščinah ostane edini izhod, da uporabi tudi vse pravice, ki mu jih daje partija. Treba je iti nadnju tudi z močjo njene oblasti.

«Tovariša, hotel bi z vama sedaj govoriti kakor s članoma partije. Vajino stališče vodi...» je začel Pavle.

Poskus, da bi uporabil avtoriteto partijskega vodje, je še bolj naježil odnose med njimi; Pavle je sklenil, da bo sklical partijski sestanek. Povedal jima je to, vstal in odšel iz kolibe.

Oplazil ga je veter in ga obsul s snegom. Stražar pred kolibo ga je s kašljanjem opozoril, da ga je bil opazil. Pavle je prispel do vrat koče, kjer je bila nastanjena prva četa, pridržal korak in pomislil: ‚Bi z vsakim posebej govoril pred sestankom?'

V kolibi je nekdo bral. Pavle je začudeno prisluhnil: kdo bere v tem času, kaj bere. Naslonil je uho na vrata. Iz koče je prihajal tih glas: «...partizani, obkoljeni ste! Nimate ne streliva in ne orožja. S čim se boste borili? Za koga popadali? Za Moskvo?! Stalingrad je zavzet, Moskva obkoljena. Rdeča armada razpada. Tito je v Bosni razbit in bega z ostankom štaba po planinah. Če hočete rešiti svoja in svojih družin življenja, odvrzite orožje in pojdite domov. Kdor se ne bo predal do prvega januarja, mu bosta uničena družina in premoženje...»

Pavle je poznal besedilo in tudi bralca. Nemški letak, ki so ga pred nekaj dnevi trosili iz letala, je bral Sima. ‚Začelo se je najstrašnejše... S čim se bojevati proti strahu?...' je zaskrbljeno in vznemirjeno pomislil. Bilo mu je težko, ker je prisluškoval, pa je zakašljal, da bi ga slišali in nato počasi vstopil v kolibo.

Ob ognju so sedeli trije partizani. Komisarjev prihod v tem času in tem trenutku jih je zmedel. Obnašali so se kakor rokomavharji, ki so jih zalotili pri kraji.

«Zakaj ne spite, tovariši?» jih je mirno ogovoril Pavle in sedel k njim.

«Mraz nam je. Ni mogoče spati,» mu je odvrnil Aca, bivši letalski narednik, ki je jeseni prebegnil iz Nedićeve poljske straže k partizanom.

(Nadaljevanje sledi)